

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΜΣ "Δημόσια Διοίκηση - Δημόσιο Μάνατζμεντ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

**«ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ (Ε.Α.Δ.):
ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ»**

**“NATIONAL TRANSPARENCY AUTHORITY (N.T.A.):
ORGANIZATION, COMPETENCES AND PRINCIPLES OF
ADMINISTRATIVE LAW”**

**Σουλτάνα Αγγελίδου (Α.Μ.: ΔΜ2219)
Επιβλέπων καθηγητής: Βασίλειος Γ. Τζέμος**

Αθήνα 2024

Μέλη Τριμελούς Επιτροπής

1.

2.

3.

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θ/η κάτωθι υπογεγραμμένη/η Σουλτάνα Αγγελίδου του Δημητρίου, με αριθμό μητρώου ΔΜ2219 φοιτητής/τρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Διοίκηση- Δημόσιο Μάνατζμεντ» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι ..... και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Ο/Η Δηλών/ούσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η δημιουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) σηματοδοτεί μια μετάβαση προς ένα νέο οργανωτικό μοντέλο με οριζόντιες αρμοδιότητες που καλύπτουν τόσο ελεγκτικές όσο και πτυχές εκπόνησης δημόσιων πολιτικών. Κατά την πρώτη χρονιά λειτουργίας της, η ΕΑΔ ενσωματώνει τις αρμοδιότητες που προέρχονται από καταργηθέντες φορείς. Παρά τη σύντομη ιστορία της, έχει προχωρήσει σημαντικά προς τη λειτουργία της ως ανεξάρτητη αρχή, επωφελούμενη από τα πλεονεκτήματα της σύγχρονης διακυβέρνησης.

Η ΕΑΔ εστιάζει κυρίως στην οργανωτική αλλαγή και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες για την πλήρη ένταξη ελεγκτικών μηχανισμών. Στοχεύει στην πρόληψη και καταστολή της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης στην ελληνική δημόσια διοίκηση. Ένα χαρακτηριστικό είναι το ευρύ φάσμα εφαρμογής των αρμοδιοτήτων της σε πολλούς δημόσιους φορείς και ιδιώτες. Το όραμα και η αποστολή της επικεντρώνονται σε συγκεκριμένους στόχους και δράσεις για μετρήσιμα αποτελέσματα μέσω κατάλληλων δεικτών.

Η ΕΑΔ έχει επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα από το πρώτο έτος λειτουργίας της, όπως παρουσιάζεται στην πρώτη απολογιστική έκθεση. Πραγματοποιεί επιθεωρήσεις και έρευνες καλύπτοντας διάφορους τομείς της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, ενώ επίσης παρακολουθεί το Εθνικό Σύστημα Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης. Προβαίνει σε δράσεις για την ενοποίηση λειτουργιών και τη διαμόρφωση οργανωσιακής κουλτούρας βασισμένης σε αρχές όπως η ακεραιότητα και η διαφάνεια.

Η εφαρμογή των αρχών διοικητικού δικαίου αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα για τη διασφάλιση της νομιμότητας, της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στη λειτουργία των δημόσιων οργανισμών. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ), ως ανεξάρτητη αρχή, διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στην προαγωγή της χρηστής διοίκησης στην Ελλάδα. Οι αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως η αρχή της νομιμότητας, η αρχή της διαφάνειας, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της αμεροληψίας, αποτελούν βασικούς οδηγούς στη λειτουργία της ΕΑΔ. Μέσω της ενσωμάτωσης αυτών των αρχών στις διαδικασίες και στις αποφάσεις της, η ΕΑΔ ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στους δημόσιους θεσμούς και προωθεί την αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων. Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση της ΕΑΔ μέσω της οργάνωσής της και των αρμοδιοτήτων της και η αποτύπωση των αρχών του διοικητικού δικαίου τόσο στο έργο της όσο και στη συλλογική της κατεύθυνση.

ABSTRACT

The establishment of the National Transparency Authority (NTA) marks a transition towards a new organizational model with horizontal responsibilities covering both auditing and policy development aspects. In its first year of operation, the NTA incorporates responsibilities stemming from abolished entities. Despite its brief history, it has made significant progress towards operating as an independent authority, benefiting from the advantages of modern governance.

NTA focuses primarily on organizational change and infrastructure modernization, using new technologies for the full integration of auditing mechanisms. It aims at preventing and combating corruption and mismanagement in the Greek public administration. A characteristic is the broad scope of its responsibilities across many public entities and private actors. Its vision and mission are centered on specific goals and actions for measurable results through appropriate indicators.

The NTA has achieved significant results since its first year of operation, as presented in its initial accountability report. It conducts inspections and investigations covering various sectors of the Greek public administration, while also monitoring the National Anti-Fraud Coordination System. It undertakes actions for the consolidation of functions and the formation of an organizational culture based on principles such as integrity and transparency.

The application of administrative law principles is a fundamental pillar for ensuring legality, transparency and efficiency in the operation of public organizations. The National Transparency Authority (NAT), as an independent authority, plays a critical role in fighting corruption and promoting good governance in Greece. The principles of administrative law, such as the principle of legality, the principle of transparency, the principle of proportionality and the principle of impartiality, are key guides in the operation of the EAD. By incorporating these principles into its processes and decisions, the SAO strengthens public trust in public institutions and promotes the effective management of public affairs. The aim of this work is to present the NAT through its organization and responsibilities and to capture the principles of administrative law in its work and its collective direction.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΑ: Ανεξάρτητη Αρχή

ΕΣΡ: Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.)

ΣτΠ: Ο Συνήγορος του Πολίτη

ΑΣΕΠ: Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

ΑΠΔΠΧ: Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

ΑΔΑΕ: Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών

ΡΑΕ: Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

ΕπΑΝ: Επιτροπή ανταγωνισμού

Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.: Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων

ΣτΚ: Συνήγορος του Καταναλωτή

ΕΕΤΤ: Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

ΕΛΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΕΕΠ: Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων

Ε.Α.Δ.: Εθνική Αρχή Διαφάνειας

ΔΔ: Δημόσια Διοίκηση

ΣΕΕΔΔ: Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

ΣΕΥΥΠ: το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας

ΣΕΕΥΜΕ: Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών

ΣΕΔΕ: Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων

DG HOME: Διεύθυνση Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς

OLAF: Ευρωπαϊκό Γραφείο Καταπολέμησης της Απάτης

CNA : Comisión Nacional Anticorrupción y por la Transparencia –Η Επιτροπή Καταπολέμησης της Διαφθοράς και για τη Διαφάνεια

CNLTC: Commission Nationale de la Transparence et de la Lutte contre la Corruption—

Εθνική Επιτροπή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς

NACC: National Anti-Corruption Commission -Εθνική Επιτροπή Καταπολέμησης της Διαφθοράς

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	10
Οι Ανεξάρτητες Αρχές	10
1.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού των ανεξάρτητων αρχών	10
1.2 Κοινά χαρακτηριστικά των ανεξάρτητων αρχών	12
1.3 Συνταγματικά και μη συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ	13
1.4 Η κατηγοριοποίηση των ΑΑ ως προς τις αρμοδιότητες τους	15
1.5 Η ανεξαρτησία των ΑΑ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	17
Τα ελεγκτικά σώματα και η λειτουργία τους πριν την Ε.Α.Δ.	17
2.1 Τα σημαντικότερα ελεγκτικά σώματα που λειτουργούσαν ως σήμερα	17
2.2. Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ)	18
2.3 Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ)	20
2.4 Το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ)	21
2.5 Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜ)	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	23
Η φυσιγνωμία και το οργανόγραμμα της Ε.Α.Δ.	23
3.1 Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας	23
3.2 Η φυσιγνωμία της ΕΑΔ	25
3.3 Το οργανόγραμμα της ΕΑΔ	26
3.4 Τομείς παρέμβασης	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°	38		
Οι αρμοδιότητες της ΕΑΔ	38		
4.1 Αρμοδιότητες της ΕΑΔ	38		
4.2 Η Διεθνής Διαφάνεια	43		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	46		
Ομόλογοι θεσμοί σε άλλες χώρες	46		
5.1 Ευρωπαϊκή	Αρχή	Διαφάνειας	46
.....			
5.2 Επιτροπή Καταπολέμησης της Διαφθοράς και για τη Διαφάνεια (Comisión Nacional Anticorrupción y por la Transparencia - CNA)	48		
5.3 Επιτροπή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (Commission Nationale de la Transparence et de la Lutte contre la Corruption - CNLTC)	48		
5.4 Εθνική Επιτροπή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (National Anti-Corruption Commission - NACC)	49		
5.5 Συγκρίσεις	και	απορρόφηση	στοιχείων
.....			
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°	51		
Οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου	51		
6.1 Οι αρχές που διέπουν τη Δημόσια Διοίκηση	51		
6.2 Η αρχή της Νομιμότητας	52		
6.3 Η αρχή της αναλογικότητας	56		
6.4 Η αρχή της αμεροληψίας	56		
6.5 Η αρχή του δημοσίου συμφέροντος	57		
6.6 Η αρχή της χρηστής διοίκησης	58		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°	59		
Cases εφαρμογής των αρχών του διοικητικού δικαίου στην ΕΑΔ	59		
7.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	59		

7.2 Εφαρμογή της Αρχής της Νομιμότητας στην ΕΑΔ: Παράδειγμα Υποβολής Καταγγελιών	63
7.3 Εφαρμογή της Αρχής της Αναλογικότητας από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) στον Έλεγχο Δημοσίων Συμβάσεων για Κατασκευαστικά Έργα	64
7.4 Case study : Χορήγηση Στοιχείων Περαιτωμένου Ελέγχου	65
7.5 Ερώτημα Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων ΜΦΗ, ως προς τον χρόνο διατήρησης του εντύπου «ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΜΦΗ».	67
Κεφάλαιο 8^ο	69
Συμπεράσματα	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	77
Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία	77
Ξενόγλωσση βιβλιογραφία	78
Διαδικτυακές Πηγές	79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Οι Ανεξάρτητες Αρχές

1.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού των ανεξάρτητων αρχών

Οι Ανεξάρτητες Αρχές (ΑΑ), γνωστές και ως Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές¹ συνιστούν κομμάτι στιβαρό της θεσμικής αρχιτεκτονικής σε όλα τα σύγχρονα δημοκρατικά κράτη και υπάγονται στην εκτελεστική εξουσία². Καθιερώθηκαν κυρίως τον τελευταίο αιώνα ως μία νέα τεχνολογία του Συνταγματικού Κράτους εμπλουτίζοντας τη φιλοσοφία του Δημοσίου Δικαίου. Έχουν το ρόλο «θεσμικών αντίβαρων»³ διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ πολιτών και Δημόσιας Διοίκησης. Η πρώτη ΑΑ ήταν ο Ombudsman⁴ που εμφανίστηκε το 1809 στη Σουηδία. Ο Ombudsman είναι λέξη σκανδιναβικής προελεύσεως και μεταφράζεται ως συνώνυμο του συνηγόρου. Στην συνέχεια, το 1887 στις ΗΠΑ ιδρύθηκε η Επιτροπή Διαπολιτειακού Εμπορίου (Interstate Commerce Commission)⁵ που είχε ως κύριο σκοπό της την οργάνωση και τον

---

¹ Β. Τζέμος, *Οι Ανεξάρτητες Αρχές και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας*, ΔτΑ, 2011, σ. 433, Α. Μακρυδημήτρης - Μ. Πραβίτα, *Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, σ. 449

² Β. Τζέμος, *Οι Ανεξάρτητες Αρχές και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας*, ΔτΑ 2011, σ. 433, Χ. Δετσαρίδης, *Οι Ανεξάρτητες Αρχές και η τυπική διάκριση των εξουσιών*, ΔτΑ 2009, σ. 99, Άρθρο 26 του Συντάγματος - Διάκριση των εξουσιών « 1. Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. 2. Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση. 3. Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια· οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού.»

³ Γ. Τασόπουλος, *Τα θεσμικά αντίβαρα της εξουσίας και η αναθεώρηση του Συντάγματος, Δίκαιο και Κοινωνία στον 21ο αιώνα*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2007, σ.16,17, 143

⁴ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 2 και σ.27, Αντ. Μακρίδη, *Διοίκηση και Κοινωνία. Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα. «Το έλατο στην άμμο» ή ο Ombudsman στην Ελλάδα.*, εκδ. Θεμέλιο, 1999, σ. 355, 356, Ν. Διαμαντούρου, *Δημοκρατία, Κράτος Δικαίου και ο Ombudsman, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, εκδ. Θεμέλιο, Μάιος 2006, σ. 161

⁵ <https://search.usa.gov/search?query=interstate+commerce+commission&affiliate=dot-bts> , Ν. Δ. Κουλούρη, *Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές τα αλλοδαπά πρότυπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα, Διδικ 5/1993, σ. 1141, Τα Νέα 23/02/2001 σ. Ν20, Π. Μελικόκη, Ανεξάρτητες Αρχές: η νομική φύση και ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων τους,*

συντονισμό ενός ενιαίου πλαισίου εμπορικών συναλλαγών. Πολλές ακόμη Ανεξάρτητες Αρχές ακολουθούν και εμπλουτίζουν την αμερικάνικη Δημόσια Διοίκηση.

Χρειάστηκε να μεσολαβήσει ένας ολόκληρος αιώνας ώστε να εμφανιστούν στην Ευρώπη. Αρχικά στην Γαλλία και την Μεγάλη Βρετανία ως *autorites administratives independantes*⁶ και *quasi non-governmental organization (quangos)*⁷ αντίστοιχα. Μάλιστα στην Γαλλία οι ΑΑ ήταν βαθιά επηρεασμένες από τα αμερικανικά πρότυπα από όπου και άντλησαν πολλά λειτουργικά χαρακτηριστικά τους⁸.

Στην ελληνική έννομη τάξη κάνουν την εμφάνιση τους στα τέλη της δεκαετίας του 1980. Συγκεκριμένα το 1987 με την ίδρυση του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβούλιου⁹ που αργότερα μεταρρυθμίστηκε στην συνταγματικά κατοχυρωμένη ΑΑ το σημερινό Ε.Σ.Ρ. .

Ακολουθεί η ίδρυση πολλών ελληνικών ΑΑ με αποκορύφωμα στην ιστορία τους την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 όπου εκτός του Προέδρου της Δημοκρατίας¹⁰, την

ΜΔΕ, Νοέμβριος 2017, σ.11; Herring, E. Pendleton, *Special Interests and the Interstate Commerce Commission*, *American Political Science Review*, 1933, σ. 738–751

<https://www.cambridge.org/core/journals/american-political-science-review/article/abs/special-interests-and-the-interstate-commerce-commission/B3D0B89BF69C6934C36CB2F3941A6541>,

Meyer, B. H., *The Past and the Future of the Interstate Commerce Commission*, *Political Science Quarterly*, 1902, σ. 394–437, <https://academic.oup.com/psq/article-abstract/17/3/394/7242704?redirectedFrom=fulltext&login=false>

⁶ Ν. Κουλούρης, *Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές: Τα αλλοδαπά πρότυπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα*, ΔιΔικ 1993, σ. 1140

⁷ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.3, Βλ. αναλυτική λίστα των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών στην Γαλλία σε <https://www.legifrance.gouv.fr/contenu/menu/autour-de-la-loi/autorites/autorites-administratives-independantes>

⁸ Ν. Κουλούρης, *Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές: Τα αλλοδαπά πρότυπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα*, ΔιΔικ 1993, σ. 1142, F. Moderne, 'Etude compare, σε: Cl. -Al. Colliard/ G. Timsit, σ. 195, A. Royene, *La constitutionnalisation des authorities administratives independantes : quelle signification?*, RFDA 2010, σ. 887

⁹ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.4, Ελ. Μπέσιλα – Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη*, Τόμος Α', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ.169

¹⁰ Μέρος τρίτο, τμήμα Β. του Συντάγματος, άρθρα 30, Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 6

Κυβέρνηση¹¹, την συγκεντρωτικά και αποκεντρωτικά οργανωμένη διοίκηση¹², την τοπική αυτοδιοίκηση¹³ και την ειδική αυτοδιοίκηση¹⁴ προστίθενται και ένα ακόμη κεφάλαιο, οι συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ¹⁵.

1.2 Κοινά χαρακτηριστικά των ανεξάρτητων αρχών

Κοινά χαρακτηριστικά όλων των ανεξάρτητων αρχών είναι: α) η προστιθέμενη αξία-έλεγχος που προσφέρουν στο κράτος δικαίου, β) η προσθήκη ελεγκτικών θεσμών στην προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη¹⁶ σε πεδία όπου η κλασική δημόσια διοίκηση

---

¹¹ Μέρος τρίτο, τμήμα Δ. του Συντάγματος, άρθρα 81, Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.6

¹² Άρθρο 101 του Συντάγματος, Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.6

¹³ Άρθρο 102 του Συντάγματος, Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 6

¹⁴ Άρθρο 15 παράγραφος 5. « Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. Συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει. Ειδικός νόμος ορίζει όσα αφορούν τους φοιτητικούς συλλόγους και τη συμμετοχή των σπουδαστών σ' αυτούς.»

¹⁵ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 6,

άρθρο 101^α του Συντάγματος: «1. Όπου από το Σύνταγμα προβλέπεται η συγκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία, 2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού της υπηρεσίας που οργανώνεται για την υποστήριξη της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής. Τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές πρέπει να έχουν τα ανάλογα προσόντα, όπως νόμος ορίζει. Η επιλογή τους γίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Η απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων των μελών της. Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών παρατείνεται έως το διορισμό νέων μελών. Τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής των μελών των ανεξάρτητων αρχών και της λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής. 3. Με τον Κανονισμό της Βουλής ρυθμίζονται όσα αφορούν τη σχέση των ανεξάρτητων αρχών με τη Βουλή και ο τρόπος άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου.»

¹⁶ Ε. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμος Ι, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2010, σ. 291-293, Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.14

αδυνατούσε ή νοσούσε¹⁷, γ) υστερούν σε δημοκρατική νομιμοποίηση (έμμεση)¹⁸, δ) είναι δημόσια διοίκηση αφού εμπίπτουν στην εκτελεστική εξουσία¹⁹, ε) θεσμοθετούνται με το άρθρο 101Α του συντάγματος και το άρθρο 103²⁰, ζ) αποτελούν κομμάτι της θεσμικής αρχιτεκτονικής στο ελληνικό σύνταγμα και τέλος στ) εμπλουτίζουν με νέα τεχνολογία το συνταγματικό κράτος.

1.3 Συνταγματικά και μη συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ

Οι ΑΑ συστηματοποιούνται σε συνταγματικά κατοχυρωμένες και μη συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ²¹. Οι συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ δεν μπορούν να καταργηθούν ή να τροποποιηθούν με νόμο (αυτό μπορεί να συμβεί μόνο με συνταγματική αναθεώρηση) ενώ οι μη συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές θεσπίζονται οργανώνονται και μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν με νόμο ή να αλλάζουν σε κεντρική ή αποκεντρωμένη διοίκηση ή αυτοδιοίκηση όπως ορίζει ο νομοθέτης²². Κάθε συνταγματικά κατοχυρωμένη ΑΑ έχει τον κανονισμό λειτουργία της που έχει συνήθως με μορφή Προεδρικού διατάγματος²³ και με τυπικούς νόμους προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες, η οργάνωση και η λειτουργία της²⁴. Υπάρχει και είναι ένας γενικός νόμος για όλες τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ ο Ν 3051/2002²⁵.

Οι 5 συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ: Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται πέντε άμεσα προβλεπόμενα από το Σύνταγμα ανεξάρτητα όργανα του κράτους. Πρόκειται για τα εξής:
είναι:

---

¹⁷ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 13

¹⁸ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 13,22

¹⁹ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 21

²⁰ Βλ. υποσημείωση 16 Ν.3471/2006

²¹ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Σεπτέμβριος 2013, σ. 117

²² Β. Τζέμος, *Δίκαιο των προσλήψεων – Νόμος ΑΣΕΠ (2190/1994)*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2020, σ. 36

²³ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.8

²⁴ Μέρος τρίτο, τμήμα Β. του Συντάγματος, άρθρο 30

²⁵ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.8, Φ.Ε.Κ. Α' 220/20/9/2002, «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις».

- I. Ο Συνήγορος του Πολίτη²⁶ (ΣτΠ - άρθρο 103 παράγραφος 9 του Συντάγματος, Ν3094/2003)
- II. Το ΑΣΕΠ²⁷ (Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού- άρθρο 103 παράγραφος 7 του Συντάγματος, Ν2190/1994)
- III. Το ΕΣΡ²⁸ (Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης-άρθρο 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος, Ν2863/2000)
- IV. Η ΑΠΔΠΧ²⁹ (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα-άρθρο 9 Α του Συντάγματος, Ν2472/1997),
- V. Η ΑΔΑΕ³⁰ (Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών- άρθρο 19 παράγραφος 2 του Συντάγματος , Ν3115/2003)

Οι μη συνταγματικά κατοχυρωμένες ΑΑ είναι πολυάριθμες ενδεικτικά θα αναφερθούμε στις εξής:

- 1) ΡΑΕ³¹ (Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (Ν 2773/1999, Ν 3851/2010),
- 2) Επιτροπή ανταγωνισμού³² (ΕπΑΝ- Ν 2296/1995 , Ν 2837/2000, Ν 3373/2005, Ν3959/2011),
- 3) Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων³³ (Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ- Ν 4013/2011),
- 4) Συνήγορος του Καταναλωτή³⁴ (ΣτΚ -Ν 3297/2004),
- 5) Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων³⁵ (ΕΕΤΤ-Ν 2668/1998, Ν 2867/2000, Ν 3431/2006),
- 6) Ελληνική Στατιστική Αρχή³⁶ (ΕΛΣΤΑΤ- Ν 3832/2010),
- 7) η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων³⁷
- 8) Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων³⁸ (ΕΕΕΠ- Ν 3229/2004, Ν 4002/2011).
- 9) Εθνική Αρχή Διαφάνειας³⁹ (Ε.Α.Δ.-Ν 4622/2019)

---

²⁶ <https://www.synigoros.gr/el>

²⁷ <https://www.asep.gr/>

²⁸ <https://www.esr.gr/>

²⁹ <https://www.dpa.gr/>

³⁰ <http://www.adae.gr/>

³¹ <https://www.rae.gr/>

³² <https://www.epant.gr/>

³³ <https://www.eaadhsy.gr/index.php>

³⁴ <https://www.synigoroskatanaloti.gr/el>

³⁵ <https://www.eett.gr/>

³⁶ <https://www.statistics.gr/>

³⁷ Ελ. Μπέσιλα – Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη*, Τόμος Α΄, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ . 30-33

³⁸ <https://www.gamingcommission.gov.gr/>

³⁹ <https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites>

Σε ένα γενικότερο πλαίσιο θα μπορούσε να υποστηριχθεί πως η δημιουργία των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών στην Ελλάδα συνδέεται στενά με την προσπάθεια αντιμετώπισης της διαφθοράς, βασιζόμενη στην αρχή της αποπολιτικοποίησης της δημόσιας διοίκησης. Αυτά τα νέα όργανα διοίκησης δημιουργήθηκαν ως ανεξάρτητες οντότητες που απολάμβαναν εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, ενώ είχαν αρμοδιότητες που ανταποκρίνονταν στον τομέα που ρύθμιζαν, χωρίς ωστόσο να διαθέτουν αυτοτελή νομική προσωπικότητα⁴⁰.

Μέχρι και σήμερα οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές έχουν καταφέρει να αναδειχθούν ως κρίσιμο μέσο για τη διασφάλιση της ενισχυμένης διαφάνειας, της ακεραιότητας και της ηθικής λειτουργίας στον δημόσιο τομέα.

1. 4 Η κατηγοριοποίηση των ΑΑ ως προς τις αρμοδιότητές τους

Μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τις ΑΑ ως προς τις αρμοδιότητές τους⁴¹. Αλώστε οι ΑΑ δημιουργήθηκαν για καλύτερη άσκηση της Δημόσιας Διοίκησης λόγω καλύτερης τεχνογνωσίας των μελών τους. Ως προς τις αρμοδιότητές τους διακρίνουμε τις ΑΑ που έχουν ως αντικείμενο:

1. Την βελτίωση της Δημόσιας Διοίκησης (Νομιμότητα στον δημόσιο τομέα)⁴² όπως είναι το ΑΣΕΠ.
2. Την ρύθμιση οικονομικών δραστηριοτήτων που αφορά δημόσια υπηρεσία⁴³ όπως είναι η ΡΑΕ.
3. Την εντατική προστασία - εποπτεία ειδικών θεμελιωδών δικαιωμάτων από νέες μορφές κινδύνων⁴⁴ (π.χ. ιδιωτικότητα και ελευθερία της έκφρασης-απόρρητο).

⁴⁰ Λαζαράτος Π. , *Διοικητικό δικονομικό δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, 2012, σ. 29-43

⁴¹ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 11

⁴² Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 11, Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη*, Τόμος Α', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 177

⁴³ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.12, Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη*, Τόμος Α', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 177

⁴⁴ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη*, Τόμος Α, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 177

4. Είτε συνδυασμός των παραπάνω αρμοδιοτήτων⁴⁵ (μικτή φύση) για παράδειγμα το ΕΣΡ.

1.5 Η ανεξαρτησία των ΑΑ

Σημαντικό είναι ακόμη να αναφέρουμε ότι οι Συνταγματικά Ανεξάρτητες Αρχές είναι πιο ανεξάρτητες από την αυτοδιοίκηση διότι δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό διοικητικό έλεγχο ούτε σε διοικητική εποπτεία άρα είναι ενδοδιοικητικά ανεξάρτητες⁴⁶. Να εστιάσουμε όμως στο γεγονός ότι δεν είναι ανεξέλεγκτες, υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο⁴⁷ και οι διοικητικές τους πράξεις σε δικαστικό έλεγχο⁴⁸. Μπορεί να μην έχουν νομοθετική αρμοδιότητα έχουν όμως κανονιστική αρμοδιότητα⁴⁹. Ο βαθμός ανεξαρτησίας των μη συνταγματικά κατοχυρωμένων ΑΑ ποικίλει αφού μπορεί να είναι οργανωμένες ως υπηρεσίες κάποιου υπουργείου, να είναι εποπτευόμενες από κάποιοι υπουργείο και παράλληλα μπορεί να υπόκεινται σε κατασταλτικό έλεγχο νομιμότητας ή σκοπιμότητας⁵⁰.

---

⁴⁵ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.12, Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη, Τόμος Α', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 177*

⁴⁶ Άρθρο 2, παρ.1, εδ. α', Ν.3051/2002, Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 2

⁴⁷ Άρθρο 2, παρ.1, εδ. β', Ν.3051/2002

⁴⁸ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ. 12

⁴⁹ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Σεπτέμβριος 2013, σ. 118

⁵⁰ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Σεπτέμβριος 2013, σ. 118

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Τα ελεγκτικά σώματα και η λειτουργία τους πριν την Ε.Α.Δ.

2.1 Τα σημαντικότερα ελεγκτικά σώματα που λειτουργούσαν ως σήμερα

Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί στην Ελλάδα ανακτούν την ιστορία τους από τον 19ο αιώνα, και η εξέλιξή τους συνδέεται με την ανάπτυξη του δημόσιου τομέα, τη διακυβέρνηση και την οικονομία της χώρας⁵¹. Η Ελλάδα διατηρεί ακόμη αυτούς τους ελεγκτικούς μηχανισμούς που έχουν καταστεί πιο επίκαιροι από ποτέ και παίζουν σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση των δημόσιων δαπανών, την εξασφάλιση της διαφάνειας και την πρόληψη της διαφθοράς. Εξακολουθούν να εξελίσσονται και να προσαρμόζονται στις νέες προκλήσεις και απαιτήσεις της ελληνικής κοινωνίας και του δημόσιου τομέα.

Με σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων οι ελεγκτικοί μηχανισμοί στην ΔΔ έχουν διπλό χαρακτήρα, μπορεί να είναι είτε «εσωτερικοί»⁵² (contrôle interne)⁵³ ή αλλιώς αυτοέλεγχος, δηλαδή η ίδια η Δημόσια Διοίκηση με κατάλληλες ενέργειες και θεσμούς να προχωράει στον έλεγχο των δημόσιων μηχανισμών της, είτε με εξωτερική καθοδήγηση - εξωτερικός έλεγχος⁵⁴

---

⁵¹ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 18, Κιτωνάκη Ν., Κυπαρίσης Δ., *Εσωτερικός Έλεγχος στη Δημόσια Διοίκηση: σύγχρονες τάσεις και καλές πρακτικές, στις παθογένειες της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και προτάσεις υπέρβασης τους*, 2019, σ. 173

⁵² Ο διαχωρισμός των ελεγκτικών μηχανισμών οφείλετε κυρίως σε γαλλικές επιρροές. Στην Γαλλία η κατηγοριοποίηση των ελέγχων της ΔΔ γίνεται με βάση τη θέση του οργάνου που διενεργεί τον έλεγχο. Α. Barilari, *La modernization de la administration*, εκδ. L.G.D.J., 1994, σ. 153

⁵³ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 18, Κιτωνάκη Ν., Κυπαρίσης Δ., *Εσωτερικός Έλεγχος στη Δημόσια Διοίκηση: σύγχρονες τάσεις και καλές πρακτικές, στις παθογένειες της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και προτάσεις υπέρβασης τους*, 2019, σ. 25, Βενετσανοπούλου Μ., Μπαμπαλιούτα., *Οι ειδικοί ελεγκτικοί μηχανισμοί του Κράτους στο πλαίσιο της δημοσιονομικής μεταρρύθμισης στο: Η δημοσιονομική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα*, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2016, σ. 136

⁵⁴ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 18, Κιτωνάκη Ν., Κυπαρίσης Δ., *Εσωτερικός Έλεγχος στη Δημόσια Διοίκηση:*

(contrôle externe) - για παράδειγμα μέσω του πολίτη να μεταβαίνει στην επίβλεψη των δημόσιων πράξεων.

Όσο αφορά τον «εξωτερικό» έλεγχο της Δημόσιας Διοίκησης βασικό εργαλείο αποτελεί ο Συνήγορος του Πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη θεσπίστηκε με το άρθρο 103 παράγραφος 9 του Συντάγματος και όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη παράγραφο ανήκει στις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι λειτουργεί ως «αποσυμφορητής» της δικαιοσύνης χωρίς να μεσολαβούν διοικητικά δικαστήρια. Δηλαδή είναι μια ανεξάρτητη αρχή χρηστής διοίκησης με ρόλο:

- a) Ελεγκτικό - όσον αφορά την παρανομία και την κακοδιοίκηση στην ΔΔ,
- b) διαμεσολαβητικός - χτίζοντας γέφυρες συνεργασίας ανάμεσα στον πολίτη και την ΔΔ,
- c) «συνήγορικο» όσον αφορά τα δικαιώματα του πολίτη (υπέρ του πολίτη),
- d) και επιλυτικό αφού έχει ως στόχος να λυθεί η υπόθεση.

Όσον αφορά τον εσωτερικό έλεγχο της ΔΔ, κάποια από τα σημαντικότερα ελεγκτικά σώματα που λειτούργησαν στην ελληνική έννομη τάξη⁵⁵ είναι το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ), το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜΕ) και το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων έργων (ΣΕΔΕ) όπου με την ίδρυση της Ε.Α.Δ. οι αρμοδιότητες τους ενσωματώθηκαν σε αυτήν.

2.2. Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ)

Όσον αφορά τις εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου η «σύγχρονη» ιστορία των ελεγκτικών μηχανισμών στην ελληνική έννομη τάξη ξεκινάει με το Σώμα Επιθεωρητών -Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ- Ν2477/1997), όπου αποτέλεσε όργανο εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης υπαγόμενο απευθείας στον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η ΣΕΕΔΔ αντικατέστησε το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που

σύγχρονες τάσεις και καλές πρακτικές, στις παθογένειες της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και προτάσεις υπέρβασης τους, 2019, σ. 25

⁵⁵ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 25,

αποτελέσει από τους πρώτους μηχανισμούς ελέγχου της κακοδιοίκησης το 1987⁵⁶. Η ΣΕΕΔΔ είχε στόχο την εύρυθμη λειτουργία της Δημοσίας Διοίκησης μέσα από επιθεωρήσεις και έκτακτους ελέγχους. Συστάθηκε με βάση τα πρότυπα της Γενικής Επιθεώρησης Δημόσια Διοίκησης της Γαλλίας⁵⁷. Οι επιθεωρητές-ελεγκτές του ΣΕΕΔΔ είχαν την αρμοδιότητα να πραγματοποιούν ελέγχους, έρευνες και επιθεωρήσεις σε δημόσιους φορείς, όπως υπουργεία, δήμους, νομαρχίες, δημόσιες επιχειρήσεις και άλλες δημόσιες οντότητες. Η εργασία τους συνέβαλλε στην αντιμετώπιση της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης στον δημόσιο τομέα και ενίσχυσε τη διαφάνεια και την ευθύνη των δημόσιων αρχών. Ο εκάστοτε επιθεωρητής-ελεγκτής είχε ως βασικό έργο αρχικά την επιθεώρηση της δημόσιας υπηρεσίας και στην συνέχεια να υποβάλει στον Ειδικό Γραμματέα έκθεση στην οποία περιλάμβανε την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της ελεγχόμενης υπηρεσίας καθώς και τα συμπεράσματά του και τις προτάσεις επίλυσης των εκάστοτε προβλημάτων που διαπίστωνε⁵⁸. Η πρόταση των εφικτών λύσεων και οι εκθέσεις των επιθεωρητών γνωστοποιούνται και στον Υπουργό και στις ελεγχόμενες υπηρεσίες, πέραν του Ειδικού Γραμματέα⁵⁹.

Με τον Ν28394/2000 συστάθηκε θέση Ειδικού Γραμματέα ως προϊστάμενου στην ΣΕΕΔΔ διοριζόμενου απευθείας από τον τότε Υπουργό Εσωτερικών και με τον Ν3074/2002 θεσπίστηκε η διοικητική ανεξαρτησία των Επιθεωρητών Ελεγκτών ΔΔ αφού δεν εξετάζονται και δεν διώκονται οι απόψεις που διατύπωσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους⁶⁰.

Πριν τη συγχώνευση της από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας με τον Ν2738/1999 παρείχε την δυνατότητα δημιουργίας περιφερειακών γραφείων της ΣΕΕΔΔ στη Θεσσαλονίκη, στη

---

⁵⁶ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.25

⁵⁷ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.25

⁵⁸ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.25

⁵⁹ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.25

⁶⁰ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.27

Λάρισα, στην Τρίπολη, στην Πάτρα, στο Ρέθυμνο, στις Σέρρες και στα Ιωάννινα και ο αριθμός των επιθεωρητών αυξήθηκε από 50 σε 80, ενώ είχαν δημιουργηθεί και 30 οργανικές θέσεις για καλύτερη ανταπόκριση των καθηκόντων τους. Αποστολή της ήταν η διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και η επισήμανση φαινομένων διαφθοράς, αναποτελεσματικότητας και κακοδιοίκησης των δημοσίων υπηρεσιών⁶¹.

2.3 Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ)

Ένας ακόμη μηχανισμός της «εσωτερικής» Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί το Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ) όπου ήταν μια ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία στην Ελλάδα που επόπτευε και έλεγχε τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες⁶². Ο ρόλος του ΣΕΥΥΠ (Ν2920/2001) ήταν να διασφαλίσει την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας που παρέχονται στους πολίτες και να προστατεύει τα δικαιώματα των ασθενών και των ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας.

Κάποιες από τις βασικές αρμοδιότητες του ΣΕΥΥΠ περιλάμβανε: την εποπτεία των Νοσοκομείων και Υγειονομικών Μονάδων: Οι επιθεωρητές του ΣΕΥΥΠ ελέγχαν τη λειτουργία και την ποιότητα των υπηρεσιών σε νοσοκομεία και άλλες υγειονομικές μονάδες⁶³. Την εποπτεία των Κοινωνικών Υπηρεσιών: όπως τα κέντρα κοινωνικής πρόνοιας και τα κέντρα φιλοξενίας για τους αστέγους⁶⁴.

---

⁶¹ Μ. Βενετσανοπούλου, *Κακοδιοίκηση και διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση: ελεγκτικοί μηχανισμοί*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα -Θεσσαλονίκη, σ.101

⁶² Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.27

⁶³ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.27

⁶⁴ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ.27

2.4 Το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ)

Το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ) στην Ελλάδα ήταν μια ανεξάρτητη υπηρεσία που ασχολούνταν με τον έλεγχο και την παρακολούθηση της διαχείρισης και εκτέλεσης των δημοσίων έργων. Ο ρόλος του ΣΕΔΕ ήταν να διασφαλίσει την νομιμότητα, τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα των δημοσίων επενδύσεων και έργων στη χώρα⁶⁵. Συστάθηκε με το άρθρο 22 του Ν 1418/1984 και υπαγόταν απευθείας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων⁶⁶.

Οι βασικές αρμοδιότητες του ΣΕΔΕ περιλαμβάναν:

1. Έλεγχος της Διαχείρισης των Δημοσίων Έργων: Οι επιθεωρητές του ΣΕΔΕ πραγματοποιούσαν επιθεωρήσεις και ελέγχαν τη διαχείριση των δημοσίων έργων, ελέγχοντας τη συμμόρφωση με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις διαδικασίες.
2. Παρακολούθηση της Δαπάνης των Δημοσίων Χρημάτων: Ο ΣΕΔΕ παρακολουθούσε τις δημοσιονομικές πτυχές των δημοσίων έργων για να διασφαλίσει ότι οι δαπάνες γίνονται με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα.
3. Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση: Οι επιθεωρητές του ΣΕΔΕ επιδίωκαν την εκπαίδευση του δημόσιου προσωπικού και του κοινού σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που αφορούν τη διαχείριση των δημοσίων έργων.
4. Αναφορές και Προτάσεις: Ο ΣΕΔΕ έκδιδε αναφορές και προτάσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των δημοσίων έργων και την πρόληψη της διαφθοράς⁶⁷.

2.5 Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜ)

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜ) ήταν μια ανεξάρτητη υπηρεσία στην Ελλάδα που ασχολούνταν με τον έλεγχο και την παρακολούθηση των μεταφορών και της οδικής ασφάλειας. Συστάθηκε με το άρθρο 19 του Ν. 2671/1998⁶⁸. Ο ρόλος του ΣΕΕΜ ήταν να διασφαλίσει την ασφάλεια και την τήρηση των νόμων και των κανονισμών στον τομέα των μεταφορών

---

⁶⁵ ΦΕΚ Α' 23, 29.2.1984

⁶⁶ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 28

⁶⁷ ΦΕΚ Α' 289, 28.12.1998

⁶⁸ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 28

Οι βασικές αρμοδιότητες του ΣΕΕΜ περιλαμβάναν:

1. Έλεγχος Μεταφορικών Μέσων: Οι επιθεωρητές του ΣΕΕΜ ελέγχαν τα διάφορα μεταφορικά μέσα, όπως φορτηγά, λεωφορεία, τρένα και πλοία, για την εξασφάλιση της ασφάλειας των επιβατών και την τήρηση των προτύπων.
2. Έλεγχος Οδικής Ασφάλειας: Ο ΣΕΕΜ ασχολούνταν επίσης με την οδική ασφάλεια και τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων κυκλοφορίας και των προτύπων ασφαλείας στους δρόμους.
3. Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση: Οι επιθεωρητές του ΣΕΕΜ εκπαιδεύαν το δημόσιο προσωπικό και το κοινό σε θέματα οδικής ασφάλειας και τηρούσαν ενήμερο το κοινό για τους κινδύνους και τις προστατευτικές μέτρησης στις μεταφορές.
4. Εκδίδοντας Αναφορές: Ο ΣΕΕΜ έκδιδε αναφορές και συστάσεις για τη βελτίωση των πρακτικών και την αύξηση της ασφάλειας στον τομέα των μεταφορών.

Το ΣΕΕΜ αποτελούσε σημαντικό φορέα για την εξασφάλιση της οδικής ασφάλειας και την επιβολή των κανονισμών στον τομέα των μεταφορών στην Ελλάδα. Επιδίωκε την πρόληψη ατυχημάτων και την προστασία των πολιτών κατά την διακίνησή τους σε μεταφορικά μέσα και στους δρόμους⁶⁹.

Τέλος, με την ίδρυση της Εθνικής αρχής διαφάνειας καταργήθηκαν ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, το Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας, το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων, το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Μεταφορών και η Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς και όλες οι αρμοδιότητες τους μεταφέρθηκαν στην Ε.Α.Δ.⁷⁰.

---

⁶⁹ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 29

⁷⁰ Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, *Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β', εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η φυσιολογία και το οργανόγραμμα της Ε.Α.Δ.

3.1 Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) είναι ένας κεντρικός οργανισμός της ελληνικής κυβέρνησης που δημιουργήθηκε με σκοπό να προωθήσει τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ακεραιότητα στην δημόσια διοίκηση και τις δημόσιες υπηρεσίες. Η ίδρυσή της ανταποκρίνεται σε αυξανόμενες απαιτήσεις για υψηλότερα πρότυπα διακυβέρνησης και ηθικής στον δημόσιο τομέα⁷¹.

Η ΕΑΔ εντάσσεται στην κατηγορία των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών στην Ελλάδα. Ανήκει στην δεύτερη κατηγορία αυτών των αρχών, οι οποίες είναι μη συνταγματικά κατοχυρωμένες και αποτελεί θεσμικό όργανο του κράτους. Μαζί με άλλα σημαντικά όργανα όπως η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού και ο Συνήγορος του Πολίτη, συμβάλλει στην εξασφάλιση της συμμόρφωσης με θεσμικά πρότυπα και προωθεί την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στις δημόσιες διαδικασίες. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΑΔ συνεισφέρει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού προς τον δημόσιο τομέα και τη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης⁷².

Η ίδρυση της αντιμετωπίζεται ως προληπτική απάντηση σε αυξανόμενες απαιτήσεις για υψηλότερα επίπεδα διαφάνειας και ηθικής διακυβέρνησης στον δημόσιο τομέα. Με τον ρόλο της να επικεντρώνεται στη διασφάλιση ότι οι δημόσιες υπηρεσίες λειτουργούν με αποτελεσματικότητα και διαφάνεια. Η ΕΑΔ αντικατοπτρίζει τη σημασία της ανοικτής και υπεύθυνης διακυβέρνησης, επιδιώκοντας τη δημιουργία μιας κουλτούρας διαφάνειας, η συγκεκριμένη αρχή επιβάλλει τη συμμόρφωση με αρχές ενθαρρύνοντας παράλληλα τη λογοδοσία σε κάθε επίπεδο της δημόσιας διοίκησης. Με την αναγνώριση της σημασίας της ηθικής

⁷¹ Κοϊμτζόγλου, Ι.Ε., Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου, Γ' Έκδοση. Αθήνα, εκδ. Σάκκουλα, 2005, σ. 34-36

⁷² Κτιστάκη, Σ., *Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2014, σ. 43-48

διαχείρισης και της ευθύνης, η ΕΑΔ συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος όπου οι δημόσιοι φορείς αναλαμβάνουν δράσεις με βάση τα υψηλότερα πρότυπα διακυβέρνησης⁷³.

Στα ιστορικά στοιχεία σχετικά με την ίδρυση της συγκεκριμένης αρχής πρόκειται για μια αρχή η οποία δημιουργήθηκε ως Ανεξάρτητη Αρχή με τον νόμο Ν4622/2019, διακριτικά χαρακτηριζόμενη ως μη συνταγματικά κατοχυρωμένη και χωρίς νομική προσωπικότητα. Με έδρα την Αθήνα, η ΕΑΔ στοχεύει στην ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας, και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, των διοικητικών αρχών, καθώς και των κρατικών φορέων και δημοσίων οργανισμών.

Καταρτίζοντας προληπτικές, αποτρεπτικές και διερευνητικές ενέργειες, η ΕΑΔ έχει ως στόχο την αντιμετώπιση φαινομένων απάτης και διαφθοράς στις ενέργειες των δημοσίων φορέων, αλλά και ιδιωτικών οργανισμών. Η αρχή αυτή αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στον προσανατολισμό της διοίκησης προς πρότυπα υψηλής ηθικής και διαφάνειας, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη του κοινού στα δημόσια θεσμικά όργανα.

Συνολικά, η δημιουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας αντικατοπτρίζει τη δέσμευση της κυβέρνησης για μια ανοικτή, διαφανή και ηθική δημόσια διοίκηση, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη του κοινού και προωθώντας την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες⁷⁴.

Η Αιτιολογική Έκθεση του Ν 4622/2019 αναδεικνύει τη σημασία της δημιουργίας της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) στην Ελλάδα, υπογραμμίζοντας πολλούς επιχειρηματικούς λόγους για την αναγκαιότητα της ύπαρξής της. Αυτοί οι λόγοι περιλαμβάνουν⁷⁵:

1) Ανεξαρτησία και Αμεροληψία: Η ΕΑΔ συστάθηκε ως πραγματικά ανεξάρτητος φορέας με οριζόντιες αρμοδιότητες, εγγυώμενη την αμεροληψία της. Αυτό είναι ουσιώδες για την αποτελεσματική λειτουργία της και την επίτευξη των στόχων της.

2) Ανάγκη για Συστηματική Προσέγγιση: Η έλλειψη εξελίξεων και προόδου στους προηγούμενους ελεγκτικούς φορείς καθιστά αναγκαία τη δημιουργία μιας αρχής που θα λειτουργεί με συστηματικό τρόπο και θα αναπτύσσει κοινά πρότυπα ελέγχου και επιθεώρησης στο δημόσιο τομέα.

---

⁷³ Χρυσανθάκης, Χ.Γ., *Εισηγήσεις Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου*, Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σ. 40

⁷⁴ Μπέσιλα- Μακρίδη Ε. , Έλεγχος Διοίκησης, *Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019*, Τόμος Β΄, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 23-29

⁷⁵ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4622 Τεύχος Α΄ 133/07.08.2019

3) Πρόληψη και Διερεύνηση Διαφθοράς: Η ΕΑΔ έχει ως στόχο την πρόληψη και τη διερεύνηση φαινομένων διαφθοράς, ανταποκρινόμενη στις αυξανόμενες απαιτήσεις για την καταπολέμηση αυτών των πρακτικών.

4) Προσαρμογή στις Διεθνείς Πρακτικές: Η δημιουργία της ΕΑΔ είναι σύμφωνη με τις διεθνείς πρακτικές και τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, ενισχύοντας τη συμμόρφωση της Ελλάδας με τα πρότυπα καλής διακυβέρνησης και διαφάνειας.

Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΑΔ καταφέρνει να αποκτήσει όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν την λειτουργία ανεξάρτητων αρχών και αποτελεί ένα κρίσιμο εργαλείο για την ενίσχυση της δημόσιας διακυβέρνησης και τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου η διαφάνεια, η λογοδοσία και η ενισχυμένη ακεραιότητα είναι θεμελιώδεις αρχές.

3.2 Η φυσιολογία της ΕΑΔ

Ο βασικός πυλώνας γύρω από τον οποίο συστάθηκε η δημιουργία της ΕΑΔ ενσωματώνεται στην αντίληψη του περιορισμού του πληθωρισμού των ελεγκτικών σωμάτων που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια, αλλά και στην ανάγκη ενίσχυσης της ανεξαρτησίας αυτών από την κυβέρνηση. Η συγχώνευσή τους σε έναν ενιαίο, ανεξάρτητο φορέα παρέχει τη δυνατότητα για πιο αποτελεσματική δράση, ενώ παράλληλα προστατεύει από πιθανή κυβερνητική παρέμβαση.

Η διαδικασία επιλογής της ηγεσίας της Ε.Α.Δ. μέσω προκηρύξεων και επιλογής από όργανο με αυξημένες εγγυήσεις αμεροληψίας αποτελεί θετικό βήμα, ενισχύοντας τη διαδικασία με τεχνοκρατικά κριτήρια. Παρόλα αυτά, η τελική επιλογή από την κυβέρνηση ενδέχεται να εγείρει ανησυχίες όσον αφορά την ανεξαρτησία⁷⁶.

Η εφαρμογή της ιδέας για τη δημιουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) αναμφίβολα αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στην δημόσια διοίκηση. Ωστόσο, όπως και με κάθε νομοθετική πρωτοβουλία, υπάρχουν πτυχές που πρέπει να εξεταστούν κριτικά για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και η ανεξαρτησία της Αρχής. Πρώτον, η προσεκτική σχεδίαση περιλαμβάνει την ανάλυση των λεπτομερειών της διαδικασίας επιλογής της ηγεσίας της Ε.Α.Δ. Ενώ η πρόταση περιλαμβάνει διαδικασίες προκηρύξεων και επιλογής από ένα όργανο με εγγυήσεις, η τελική επιλογή από την κυβέρνηση

---

⁷⁶ Ράικος, Δ., *Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά: Από τη σκοπιά του Διοικητικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα, 2006, σ. 36-40

μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την πραγματική ανεξαρτησία της Αρχής. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να είναι διαφανής και να εξασφαλίζει την ακεραιότητα της Ε.Α.Δ.

Δεύτερον, η νομική θωράκιση προϋποθέτει τη δημιουργία νομοθετικού πλαισίου που να προστατεύει την Αρχή από ενδεχόμενες πολιτικές παρεμβάσεις. Αυτό περιλαμβάνει την καθιέρωση σαφών και αναγνωρίσιμων κριτηρίων για την επιλογή της ηγεσίας, καθώς και τη διασφάλιση της οικονομικής και οργανωτικής ανεξαρτησίας της.

Τρίτον, η πρόληψη της επανεμφάνισης προβλημάτων που επιχειρεί να αντιμετωπίσει η Ε.Α.Δ. απαιτεί διαρκή παρακολούθηση, αξιολόγηση, και ενημέρωση της νομοθεσίας για να προσαρμόζεται σε νέες πραγματικότητες και προκλήσεις. Τέλος, η συνεχής αξιολόγηση της λειτουργίας της Ε.Α.Δ. από ανεξάρτητα όργανα ελέγχου και η ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών αποτελούν ουσιαστικά μέσα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας και διαφάνειας της Αρχής⁷⁷.

Εν κατακλείδι στο θέμα του σχεδιασμού η προσεκτική σχεδίαση, η ορθολογική νομοθετική θωράκιση και η συνεχής επικοινωνία με την κοινωνία αποτελούν τα βασικά στοιχεία που εξασφαλίζουν την επιτυχή υλοποίηση της πρωτοβουλίας αυτής και την αντιμετώπιση πιθανών προκλήσεων.

3.3 Το οργανόγραμμα της ΕΑΔ

Η οργανωτική δομή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) έχει σχεδιαστεί με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των διαφόρων ευθυνών της, προκειμένου να προωθήσει τη διαφάνεια και να αντιμετωπίσει τη διαφθορά στον δημόσιο τομέα. Η συνήθης οργανωτική δομή της ΕΑΔ περιλαμβάνει αρκετά κύρια τμήματα, καθένα επικεντρωμένο σε συγκεκριμένες πτυχές των καθηκόντων της⁷⁸.

Το πρώτο τμήμα είναι αυτό της Διοίκησης και Συντονισμού αποτελεί τον πυρήνα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), ευθύνεται για τη σφαιρική διαχείριση και συντονισμό των λειτουργιών της οργάνωσης. Η ανάλυση του ρόλου του στις βασικές συνιστώσες του προσφέρει μια καλύτερη κατανόηση για το πώς συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία της ΕΑΔ.

Υπάρχει το τμήμα της γενικής διοίκησης. Το συγκεκριμένο τμήμα αναλαμβάνει τον οργανωτικό σχεδιασμό και τη διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων. Αυτό περιλαμβάνει τη σύνταξη

---

⁷⁷ Κτιστάκη, Σ. , *Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2014, σ. 50-57

⁷⁸Κασταντάς,Β., *Εθνική Αρχή Διαφάνειας*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη., 2022, σ. 67

πολιτικών και διαδικασιών που αφορούν την πρόσληψη, την εκπαίδευση και την αξιολόγηση του προσωπικού. Υπάρχει και το τμήμα που αφορά την οικονομική διαχείριση. Πρόκειται για το τμήμα που αναλαμβάνει τη διαχείριση των οικονομικών πόρων της ΕΑΔ, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού, των οικονομικών κανονισμών και της χρηματοδοτικής στρατηγικής.

Οι λειτουργίες που έχει να επιτελέσει η αρχή αυτή είναι πάρα πολλές και ως συνέπεια υπάρχει και αρμόδιο τμήμα λειτουργικού συντονισμού το οποίο είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό των καθημερινών λειτουργιών της ΕΑΔ, εξασφαλίζοντας πως όλα τα τμήματα συνεργάζονται αρμονικά για την επίτευξη των στόχων της αρχής. Επίσης, υπάρχουν και άτομα τα οποία είναι επιφορτισμένα με την υποστήριξη άλλων τμημάτων. Αυτό σημαίνει να παρέχεται υποστήριξη σε άλλα τμήματα της ΕΑΔ, παρέχοντας εξειδικευμένη βοήθεια και συμβουλές σε θέματα διοίκησης και λειτουργίας⁷⁹.

Η διερεύνηση των πτυχών του τμήματος Διοίκησης και Συντονισμού αδιαμφισβήτητα αποκαλύπτει την κεντρική του σημασία για την επίτευξη των στόχων της ΕΑΔ μέσω της αποτελεσματικής οργάνωσης, διαχείρισης πόρων και συντονισμού των λειτουργιών.

Έπειτα, η ανάλυση προχωρά και στο τμήμα Ανάπτυξης Πολιτικής και Έρευνας το οποίο αποτελεί ένα από τα κύρια τμήματα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), επικεντρωμένο στη διαμόρφωση πολιτικών και στην πραγματοποίηση έρευνας για θέματα σχετικά με διαφάνεια, ηθική και καταπολέμηση της διαφθοράς. Ο βασικός ρόλος του μπορεί να χωριστεί στις παρακάτω αρμοδιότητες:

1) Ανάπτυξη Πολιτικής. Αυτό σημαίνει την διαμόρφωση κατευθυντήριων γραμμών: Το τμήμα αυτό αναλαμβάνει τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη πολιτικών πλαισίων που αφορούν τη διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές προσφέρουν κατευθυντήριες αρχές που πρέπει να ακολουθούν οι δημόσιοι φορείς.

2) Συστάσεις: Αναπτύσσει συστάσεις για βελτίωση των πρακτικών και διαδικασιών που σχετίζονται με τη διαφάνεια, ενισχύοντας έτσι την καλή διακυβέρνηση.

3) Έρευνα. Πιο συγκεκριμένα το τμήμα εστιάζει στην καθοδήγηση της έρευνας. Δηλαδή μπορεί να οργανώνει και να καθοδηγεί έρευνες πάνω σε θέματα διαφάνειας και διαφθοράς. Ο

---

⁷⁹ Ε. Μπέσιλα-Μακρίδη, , Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β΄, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 30-34

στόχος είναι η ανακάλυψη πρακτικών που απειλούν τη διαφάνεια και η πρωτοποριακή αντιμετώπισή τους.

4) Έκθεση Αποτελεσμάτων: Παρουσιάζει τα αποτελέσματα των ερευνών, παρέχοντας συχνά συστάσεις για τη βελτίωση των πρακτικών και τη διαφάνεια.

Με αυτόν τον τρόπο, το τμήμα Ανάπτυξης Πολιτικής και Έρευνας είναι κεντρικό στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών που ενισχύουν τη διαφάνεια και προωθούν την ηθική, ενώ επίσης συμβάλλει στη γενίκευση γνώσεων μέσω της έρευνας⁸⁰.

Ένα άλλο σημαντικό και βασικό τμήμα είναι εκείνο της Έρευνας και Επιβολής που αντιπροσωπεύει ένα από τα βασικά στελέχη της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) και επιδιώκει τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της διαφθοράς και των παρατυπιών στον δημόσιο τομέα. Πιο συγκεκριμένα ασχολείται:

1) Έρευνα Καταγγελιών. Στην περίπτωση αυτή η έρευνα μπορεί να είναι εξειδικευμένη. Επομένως, το εν λόγω τμήμα διεξάγει λεπτομερείς έρευνες σχετικά με καταγγελίες διαφθοράς και παρατυπιών στις δημόσιες υπηρεσίες. Από την άλλη πλευρά μπορεί να βρίσκεται και σε συνεργασία με άλλα τμήματα. Πολλές φορές συνεργάζεται με άλλα τμήματα της ΕΑΔ και, ενδεχομένως, με εξωτερικούς φορείς για τον εντοπισμό περιστατικών παρατυπιών και διαφθοράς.

3) Επιβολή. Πρόκειται για την επιβολή των προστίμων και ως επι το πλείστον συνεργάζεται με διάφορες αρχές επιβολής του νόμου. Σε αυτές τις κατηγορίες ανήκει η αστυνομία και δικαστικά όργανα για την αξιολόγηση και τη δίωξη υποθέσεων που αφορούν σοβαρές παρατυπίες. Σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχει και η δικαστική συνεργασία. Εάν απαιτείται, το τμήμα συνεργάζεται με τις δικαστικές αρχές για την επίτευξη νομικών αποτελεσμάτων στις υποθέσεις.

Το αμέσως επόμενο τμήμα είναι αυτό της Συμμόρφωσης και Παρακολούθησης στη δομή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) το οποίο παίζει ένα κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δημόσιων φορέων με τους νόμους και τις πολιτικές που στοχεύουν στη διαφάνεια και την αντιμετώπιση της διαφθοράς.

Ο βασικός έλεγχος που κάνει είναι συμμόρφωσης με τις νομικές πτυχές. Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτό που πρέπει να κάνει το τμήμα είναι να πραγματοποιήσει συστηματικούς ελέγχους

---

⁸⁰ https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites#NTA_organogramma

για να επιβεβαιώσει ότι οι δημόσιοι φορείς συμμορφώνονται με τους νόμους περί διαφάνειας και αντιμετώπισης της διαφθοράς. Επίσης, είναι επιφορτισμένο και με την ανίχνευση διάφορων παραβάσεων και μπορεί να εντοπίζει περιοχές όπου οι φορείς δεν συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις, καθορίζοντας πιθανές παραβάσεις.

Ένα άλλο μεγάλο μέρος του συγκεκριμένου τμήματος είναι η αξιολόγηση και η βελτίωση και η διεξαγωγή ελέγχων. Αυτό σημαίνει πως το τμήμα είναι αρμόδιο για να μπορεί να οργανώνει ελέγχους που αφορούν την αξιολόγηση των συστημάτων καθώς και των διαδικασιών των δημόσιων φορέων όσον αφορά τη διαφάνεια. Επιπλέον, μια άλλη αρμοδιότητα είναι και η παροχή συστάσεων με αυτό να σημαίνει πως διατυπώνει συστάσεις για βελτίωση και επικαιροποίηση των πρακτικών συμμόρφωσης⁸¹.

Σημαντικό είναι και το τμήμα της ενημέρωσης και εκπαίδευσης όπου παρέχει εκπαίδευση σε δημόσιους φορείς για τις απαιτήσεις σε θέματα διαφάνειας και πρόληψης της διαφθοράς ενώ παράλληλα έχει την δυνατότητα να ενημερώνει τους φορείς για τις εξελίξεις στον τομέα της διαφάνειας και τις βέλτιστες πρακτικές.

Την ίδια στιγμή υπάρχει μια προώθηση της κουλτούρας διαφάνειας καθώς έχει τον τρόπο να επικοινωνεί με το κοινό με έναν ενεργό τρόπο και να εξηγεί την σημασία του έργου διαφυλάσσοντας την ίδια στιγμή και την κοινωνική ενημέρωση. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί και δημιουργεί επίγνωση στον κοινωνικό χώρο για τη σημασία της διαφάνειας στον δημόσιο τομέα. Το τμήμα συμβάλλει σημαντικά στη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δημόσιων φορέων με τις αρχές της διαφάνειας και της καταπολέμησης της διαφθοράς, προάγοντας την υγιή λειτουργία του δημόσιου τομέα.

Ένα άλλο σημαντικό τμήμα είναι αυτό της Διεθνή Συνεργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη τον παγκόσμιο χαρακτήρα της διαφθοράς, αυτό το τμήμα επικεντρώνεται στη δημιουργία συνεργασιών με διεθνείς οργανισμούς, ξένες αρχές διαφάνειας και άλλα σχετικά φορείς. Προωθεί τον ανταλλαγή πληροφοριών, βέλτιστων πρακτικών και τη διεξαγωγή κοινών πρωτοβουλιών στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς και της διαφάνειας.

Επίσης, υπάρχει σε κάθε περίπτωση και το αρμόδιο τμήμα το οποίο σχετίζεται με τα νομικά θέματα. Το νομικό τμήμα παρέχει νομική καθοδήγηση και υποστήριξη στην ΕΑΔ.

---

⁸¹ Ν.4622/2019, ΕΠΙΤΕΛΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΦΕΚ 133 Α΄) ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΥ.

Συμμετέχει στο σχεδιασμό νομικών εγγράφων, στη συμβουλευτική για νομοθετικά ζητήματα που αφορούν τη διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμόρφωση των δραστηριοτήτων της ΕΑΔ προς τους εθνικούς και διεθνείς νόμους⁸².

Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Ν.4622/2019, δηλαδή από την 7η Αυγούστου 2019, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) ανέλαβε τον πλήρη διάδοχο ρόλο και έγινε αποδέκτης όλων των αρμοδιοτήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των καταργηθέντων φορέων που προαναφέρθηκαν στον ίδιο νόμο (Ν.4622/2019). Αυτοί οι φορείς περιλάμβαναν:

Το Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και τη θέση του Προϊσταμένου Γενικού Επιθεωρητή.

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που υπαγόταν στη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς και τη θέση του Προϊσταμένου Ειδικού Γραμματέα.

Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας που υπαγόταν στο Υπουργείο Υγείας, καθώς και τη θέση του Προϊσταμένου Γενικού Επιθεωρητή.

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών που υπαγόταν στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, καθώς και τη θέση του Προϊσταμένου Γενικού Επιθεωρητή.

Το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων που υπαγόταν στη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς και του Εποπτικού Συμβουλίου Διοίκησης.

Της Γενικής Γραμματείας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς και της θέσης του Προϊσταμένου Γενικού Γραμματέα.

Με αυτή τη μετάβαση, η ΕΑΔ ανέλαβε τον ρόλο της Ανεξάρτητης Αρχής με οριζόντιες αρμοδιότητες, ενώ έχει ήδη προχωρήσει σε οργανωτικές αλλαγές και εκσυγχρονισμό των υποδομών, εκμεταλλευόμενη τις νέες τεχνολογίες για την πλήρη ενοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών προκειμένου να αντιμετωπίζονται φαινόμενα διαφθοράς, κακοδιοίκησης και γενικότερα προβληματικών καταστάσεων στην ελληνική δημόσια διοίκηση.

Έτσι, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) ανέλαβε τις ελεγκτικές αρμοδιότητες πέντε διαφορετικών ελεγκτικών φορέων και της Γενικής Γραμματείας κατά την έναρξη ισχύος του Ν 4622/2019. Οι ελεγκτικοί φορείς αυτοί αντιμετώπιζαν σοβαρές προκλήσεις στην

---

⁸² https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites#NTA_organogramma

αποτελεσματικότητά τους, και η νομοθετική παρέμβαση έγινε με στόχο την ορθολογική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού τους και την τυποποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών τους με ενιαίο τρόπο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους, την προώθηση της ακεραιότητας και την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους ελεγκτικούς μηχανισμούς γενικά.

Σημειώνεται ότι σε δύο εκ των πέντε ελεγκτικών φορέων, δηλαδή στο Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ) και στο Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ), καθώς και στη Γενική Γραμματεία κατά την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ.), η ηγεσία εκτελούνταν από Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα, ενώ στο Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ), το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Μεταφορών (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.), και στο Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ), επικεφαλής ήταν ο Γενικός Επιθεωρητής, χωρίς διαδικασία επιλογής και εμπλοκή της Βουλής. Αυτό συνεπάγεται έλλειψη διαδικασίας επιλογής με τη συμμετοχή της Βουλής, καθώς οι θέσεις αυτές τοποθετούνταν από τους υπουργούς τους αντίστοιχους χαρακτηριστικά.

Όπως γίνεται εύκολο αντιληπτό από τα παραπάνω η οργανωτική δομή αντανακλά την προσπάθεια της ΕΑΔ για σφαιρική δράση και επίτευξη ισορροπίας μεταξύ έρευνας, επιβολής, εκπαίδευσης και επικοινωνίας. Η προσεκτική σχεδίαση και νομική θωράκιση είναι ζωτικές για την αντιμετώπιση πιθανών προκλήσεων και τη διασφάλιση της μακροχρόνιας αποτελεσματικότητας της ΕΑΔ. Άλλωστε φαίνεται πως ειδικά το σημείο των επιθεωρήσεων και ελέγχων έχει πάρα πολλά παρακλάδια σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσει επαρκώς όλα τα ζητήματα διαφθοράς⁸³.

3.4 Τομείς παρέμβασης

Ο τρόπος και οι τομείς παρέμβασης της ΕΑΔ με βάση όσα έχουν αναλυθεί χωρίζεται σε διάφορες πολιτικές. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) εκτελεί σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικής, επιδιώκοντας τη σταθερή προσαρμογή της σε νέες προκλήσεις στους τομείς της διαφάνειας και της αντιμετώπισης της διαφθοράς.

Η ΕΑΔ δραστηριοποιείται με στόχο τη δημιουργία ολοκληρωμένων πλαισίων για τη βελτίωση της δημόσιας διακυβέρνησης. Αυτά τα πλαίσια καλύπτουν διάφορες πτυχές, όπως οι

---

⁸³https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites#NTA_organogramma

διαδικασίες εφοδιασμού, οι κανονισμοί για τον χειρισμό συγκρούσεων συμφερόντων και οι απαιτήσεις για οικονομική διαφάνεια. Στον τομέα των διαδικασιών εφοδιασμού, η ΕΑΔ θεσπίζει διαφανείς, ανταγωνιστικές και δίκαιες πρακτικές, με στόχο την αποτροπή διαφθοράς. Παράλληλα, αναπτύσσει κανονισμούς για τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων, εξασφαλίζοντας έτσι ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται για το κοινό καλό και όχι υπέρ συγκεκριμένων ομάδων.

Η οικονομική διαφάνεια είναι άλλη μία προτεραιότητα, με τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τα οικονομικά της ΕΑΔ, τις δαπάνες και τις πηγές χρηματοδότησης. Μέσα από αυτήν την προσέγγιση, δίνεται η δυνατότητα στους πολίτες να ελέγχουν τη χρήση των δημόσιων πόρων και να ενισχύεται η εμπιστοσύνη του κοινού στις δράσεις των δημόσιων οργάνων. Με τη σταθερή ενημέρωση και προσαρμογή των πολιτικών της, η ΕΑΔ προωθεί τη διαφάνεια, τη διακυβέρνηση υψηλού επιπέδου και την αποφυγή αρνητικών πρακτικών όπως η διαφθορά. Συνολικά, η δράση της ΕΑΔ συμβάλλει στη δημιουργία ενός διοικητικού πλαισίου που αντανακλά αρχές διαφάνειας, δικαιοσύνης και ευθύνης.

Οι έρευνες και οι ελεγκτικές διαδικασίες αντιπροσωπεύουν έναν περίπλοκο χώρο δράσης που απαιτεί εξειδίκευση σε διακριτική λογιστική, νομική ανάλυση και ερευνητικές τεχνικές. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) εκμεταλλεύεται αυτές τις διαδικασίες για τον εντοπισμό πιθανών περιοχών κινδύνου για διαφθορά εντός των οργάνων της κυβέρνησης, προλαμβάνοντας έτσι τη διαφθορά πριν ακόμη συμβεί⁸⁴.

Οι εν λόγω έρευνες απαιτούν υψηλό επίπεδο εμπειρίας, ιδίως στον τομέα της διακριτικής λογιστικής, όπου η ικανότητα να ανιχνεύονται ατασθαλίες στα οικονομικά συστήματα είναι κρίσιμη. Επίσης, η νομική ανάλυση αποτελεί ουσιαστικό κομμάτι του παζλ, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση πρακτικών με τους νόμους και τους κανονισμούς.

Η ΕΑΔ χρησιμοποιεί ελεγκτικούς μηχανισμούς ως εργαλείο για την πρόληψη της διαφθοράς. Αυτοί οι έλεγχοι επιτρέπουν τον εντοπισμό προβληματικών περιοχών και τη διόρθωσή τους προτού η διαφθορά εκδηλωθεί πλήρως. Με τη χρήση ερευνητικών τεχνικών, η ΕΑΔ αναλύει σε βάθος τις δομές και τις δραστηριότητες, αναζητώντας ίχνη πιθανής παραβίασης ηθικών και νομικών προτύπων.

---

⁸⁴ ΕΑΔ, (2021), Διαθέσιμο σε: <http://www.gsac.gov.gr/index.php/el/diethnis-epikairoitita/92-international-newsletter-of-hatvp/207-synopsi-fevrouariou-2018>.

Συνολικά, ο στόχος των έρευνών και ελεγκτικών διαδικασιών είναι η διασφάλιση της ενισχυμένης διαφάνειας και η πρόληψη ενδεχόμενων πρακτικών διαφθοράς, προάγοντας έτσι την ηθική διακυβέρνηση και την εμπιστοσύνη στα κυβερνητικά όργανα.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη νομική εφαρμογή και υποστήριξη στις διώξεις, εκτελώντας καθήκοντα που περιλαμβάνουν τη συγκέντρωση στοιχείων, την προετοιμασία νομικών εγγράφων, καθώς και τη συνεργασία με εισαγγελείς και δικαστήρια.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΑΔ διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν υποθέσεις διαφθοράς ή άλλες παραβάσεις. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση διάφορων πηγών πληροφοριών και την αξιολόγηση νομικής σημασίας των ευρημάτων. Επιπλέον, η ΕΑΔ επιδίδεται στην προετοιμασία νομικών εγγράφων που απαιτούνται για την υποβολή υποθέσεων στα δικαστήρια ή την υποστήριξη των εισαγγελικών διώξεων. Αυτό περιλαμβάνει τη σύνταξη νομικών αιτιολογικών, αναφορών, και άλλων νομικών εγγράφων που απαιτούνται για την πορεία των δικαστικών διαδικασιών.

Σημαντικό είναι επίσης στο ρόλο της ΕΑΔ η συνεργασία με εισαγγελείς και δικαστήρια. Μέσω αυτής της συνεργασίας, μπορεί να ενημερώνει και να παρέχει επιπλέον πληροφορίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στις νομικές διαδικασίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ΕΑΔ μπορεί να διαθέτει αρμοδιότητα για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων ή ποινών, προκειμένου να ενισχύσει την επιβολή της νομικής διαφάνειας και να αντιμετωπίσει παραβάσεις. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΑΔ συμβάλλει στην εξασφάλιση της δίκαιης και νόμιμης λειτουργίας των οργάνων της κυβέρνησης.

Η συνεχής παρακολούθηση αποτελεί ουσιαστικό κομμάτι της λειτουργίας της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), επιτρέποντάς της να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μέτρων διαφάνειας και να εντοπίζει περιοχές που χρήζουν βελτίωσης.

Με τη συνεχή παρακολούθηση, η ΕΑΔ είναι σε θέση να παρακολουθεί την εφαρμογή των πολιτικών και να αντιλαμβάνεται την εξέλιξη των προκλήσεων στον τομέα της διαφάνειας. Αυτό δίνει τη δυνατότητα για έγκαιρη αντίδραση και προσαρμογή των μέτρων προς την επίτευξη των στόχων της διαφάνειας και της ενίσχυσης της ηθικής διακυβέρνησης.

Επίσης, η αναφορά των δραστηριοτήτων και των ευρημάτων της αρχής δεν περιορίζεται στον εσωτερικό χώρο της αρχής, αλλά αποτελεί σημαντικό μέσο επικοινωνίας προς το ευρύ κοινό. Η διαφάνεια στην αναφορά των δραστηριοτήτων ενισχύει όχι μόνο την ευθύνη της ΕΑΔ, αλλά

συμβάλλει επίσης στον σχεδιασμό της δημόσιας πολιτικής και στην ενημέρωση για πιθανές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις.

Μέσω αυτής της διαδικασίας, η ΕΑΔ συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος όπου η διαφάνεια, η ευθύνη και η συνεχής βελτίωση αποτελούν βασικές αρχές της δημόσιας διοίκησης.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) αναλαμβάνει τον ρόλο της διαχείρισης ή εποπτείας δημόσιων βάσεων δεδομένων, εξασφαλίζοντας ότι οι πληροφορίες είναι ενημερωμένες, εύκολα προσβάσιμες και κατανοητές. Αυτό ενισχύει τη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων πληροφοριών και διασφαλίζει ότι οι πολίτες έχουν εύκολη πρόσβαση σε σημαντικά δεδομένα.

Επιπλέον, η ΕΑΔ είναι σε θέση να ανταποκρίνεται σε αιτήματα για πληροφορίες, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμόρφωσή της προς τους νόμους περί ελευθερίας της πληροφόρησης. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η ΕΑΔ εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα σημαντικών πληροφοριών που αφορούν τη δημόσια διακυβέρνηση, τις πολιτικές αποφάσεις και άλλα θέματα που επηρεάζουν το κοινό. Η διασφάλιση ενημερωμένων, εύκολων σε θέματα πρόσβασης και κατανοητών πληροφοριών συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού στις δράσεις της ΕΑΔ και στη δημόσια διοίκηση γενικότερα⁸⁵.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και ενδυνάμωσης δυνατοτήτων που υλοποιεί η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) συχνά περιλαμβάνουν ενότητες που επικεντρώνονται σε θέματα όπως η ηθική λήψη αποφάσεων, η νομική συμμόρφωση και οι τεχνικές για τον εντοπισμό και την καταγγελία της διαφθοράς. Η εκπαίδευση στον τομέα της ηθικής λήψης αποφάσεων αποσκοπεί στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της ευαισθησίας των ενεχομένων μερών όσον αφορά τις ηθικές πρακτικές και την ενδυνάμωση της ηθικής συνείδησης σε περιπτώσεις που απαιτούν λήψη αποφάσεων.

Η ενότητα για τη νομική συμμόρφωση επικεντρώνεται στην εκπαίδευση σχετικά με τους νόμους και τους κανονισμούς που αφορούν τη διαφάνεια και την αντιμετώπιση της διαφθοράς. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση των νομικών πλαισίων και των υποχρεώσεων που έχουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς. Επιπλέον, οι τεχνικές για τον εντοπισμό και την καταγγελία της διαφθοράς εκπαιδεύουν τους συμμετέχοντες σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανίχνευση και αντιμετώπιση περιστατικών διαφθοράς.

---

⁸⁵ Έκθεση έρευνας OM3/4_2022. (2020). <https://aead.gr/publications/essays/ekthesi-ereunas-om-2022>

Η εκπαίδευση μπορεί επίσης να επεκταθεί σε άλλους φορείς, όπως δημοσιογράφους ή μέλη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να ενισχύσει τις γνώσεις και την ευαισθητοποίησή τους ως προς τα θέματα διαφάνειας και διαφθοράς.

Αξίζει να επισημανθούν και οι εκστρατείες ενημέρωσης και εκπαίδευσης του κοινού που αποτελούν σημαντικό μέσο για την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) προκειμένου να ευαισθητοποιήσει το κοινό σχετικά με θέματα διαφάνειας και να ενισχύσει τη συμμετοχή του στην προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς. Αυτές οι εκστρατείες μπορεί να υλοποιούνται με διάφορους τρόπους, όπως χρήση πολυμέσων, κοινωνικών δικτύων, διαφημίσεις υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και διοργάνωση εργαστηρίων στην κοινότητα⁸⁶.

Η χρήση πολυμέσων, όπως κοινωνικά δίκτυα και διαφημίσεις υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, είναι αποτελεσματική για την επίτευξη ευρείας κάλυψης και προβολής. Μέσω αυτών των καναλιών, η ΕΑΔ μπορεί να προβάλλει τα κύρια μηνύματα της σχετικά με τη σημασία της διαφάνειας, των ηθικών πρακτικών και της ανάγκης καταπολέμησης της διαφθοράς.

Επιπλέον, η συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτελεί στρατηγική προσέγγιση για την ενσωμάτωση θεμάτων διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Αυτό εξασφαλίζει ότι οι νέες γενιές ενημερώνονται και κατανοούν τα ηθικά και νομικά θέματα που σχετίζονται με τη διαφάνεια, προετοιμάζοντας τους για ενεργό ρόλο στη δημιουργία μιας διαφανούς κοινωνίας. Οι εκστρατείες αυτές αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την προώθηση των αξιών της διαφάνειας, της ηθικής, και της ενεργού συμμετοχής του κοινού στη διαμόρφωση μιας ευρύτερης κουλτούρας διαφάνειας και ευθύνης.

Η συνεργασία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) με άλλους φορείς αποτελεί σημαντικό μέσο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της διαφθοράς. Αυτό περιλαμβάνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τη διεξαγωγή κοινών έρευνας και τη συμμετοχή σε διεθνείς πρωτοβουλίες κατά της διαφθοράς. Επίσης, η ΕΑΔ ενδέχεται να συνάπτει διμερείς συμφωνίες με αντίστοιχους φορείς κατά της διαφθοράς άλλων χωρών για να κατορθώσει να αντιμετωπίσει διασυνοριακά ζητήματα διαφθοράς.

Επομένως, μπορεί να γίνει μια πιο τμηματοποιημένη αναφορά στους τομείς παρέμβασης της ΕΑΔ στον ελλαδικό δημόσιο χώρο. Οι τομείς της παρέμβασης χωρίζονται με βάση το πεδίο

---

⁸⁶ Λιαργκόβας, Π. (2020, 1). Το όραμα και ο τελικός στόχος με την εφαρμογή του νόμου 4622/2019 επιτελικό κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης στην μετά μνημονίων εποχή στην Ελλάδα. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

πολιτικής. Το πρώτο από αυτά τα πεδία είναι η καταστολή. Σε αυτό το σημείο η ΕΑΔ παρεμβαίνει με συνεχείς ελέγχους προσπαθώντας να αντληφθεί τα περιστατικά εκείνα τα οποία γίνονται κατά παράβαση του νόμου. Παράλληλα, διενεργεί και ένα σύνολο ερευνών για να μπορέσει να συγκεντρώσει στοιχεία για τα γεγονότα αυτά.

Το δεύτερο πεδίο είναι η πρόληψη. Η πρόληψη αφορά όλους εκείνους τους τρόπους με τους οποίους η βασική μελέτη που πραγματοποιεί η εργασία της ΕΑΔ μπορεί να αποθηκευτεί ως γνώση και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αφορά την δημιουργία νέων προτύπων και εργαλείων που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο καθώς και βήματα τα οποία γίνονται με βασικό σκοπό την δημιουργία ενός Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας.

Τέλος, το τρίτο πεδίο αφορά σε μεγάλο βαθμό την ευαισθητοποίηση. Το μεγαλύτερο μέρος του έργου της ΕΑΔ λαμβάνει κυρίως η εκπαίδευση και η προώθηση των «καλών» ενεργειών στην καθημερινότητα και στις συναλλαγές των πολιτών. Τα βήματα που γίνονται προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η οργάνωση ημερίδων, διάφορες εκπαιδευτικές δράσεις κλπ⁸⁷.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) στην Ελλάδα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της διαφάνειας και της καλής διακυβέρνησης στον δημόσιο τομέα. Με πρωτοβουλίες που καλύπτουν διάφορους τομείς, η ΕΑΔ ενισχύει την αντιμετώπιση της διαφθοράς και τη διασφάλιση της διαφάνειας στη διοίκηση. Η δημιουργία ολοκληρωμένων πλαισίων για τον εφοδιασμό, τους κανονισμούς σύγκρουσης συμφερόντων και τις απαιτήσεις οικονομικής διαφάνειας αναδεικνύει τη δέσμευση της ΕΑΔ στην edραίωση της διαφάνειας. Οι πολύπλοκες έρευνες της ΕΑΔ, που επικεντρώνονται σε διακριτική λογιστική και νομική ανάλυση, αναδεικνύουν τη διαθεσιμότητά της να αντιμετωπίζει προκλήσεις και να ανιχνεύει περιοχές κινδύνου για διαφθορά.

Ο ρόλος της ΕΑΔ στη νομική εφαρμογή και στην υποστήριξη στις διώξεις είναι σημαντικός, συνεργαζόμενη με εισαγγελείς και δικαστήρια για την επιβολή κυρώσεων. Η συνεχής παρακολούθηση και αναφορά δραστηριοτήτων ενισχύει την ευθύνη και συμβάλλει στο σχεδιασμό της δημόσιας πολιτικής. Επιπλέον, η διαχείριση δημόσιων βάσεων δεδομένων από την ΕΑΔ εξασφαλίζει την ενημέρωση και προσβασιμότητα των πληροφοριών. Τα εκπαιδευτικά

---

⁸⁷ Τσουντας, Κ. (2023,). Σχεδιασμός και υλοποίηση πλαισίου συνεκτικών πολιτικών για την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων και δημοσίων οργανισμών. Πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων και πράξεων απάτης και διαφθοράς κατά την δράση τους. Ο ρόλος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) Ν. 4622/2019. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

προγράμματα της συγκεκριμένης αρχής συνεισφέρουν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της ευαισθητοποίησης για ηθική λήψη αποφάσεων και τον εντοπισμό της διαφθοράς.

Η παρέμβαση της ΕΑΔ φαίνεται να είναι ουσιαστική και πολυσήμαντη για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος μεγαλύτερης διαφάνειας και ευθύνης στον δημόσιο τομέα της Ελλάδας. Παρ' όλα αυτά, η συνεχής αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων παραμένει ζωτική για τη βελτίωση του συστήματος καταπολέμησης της διαφθοράς⁸⁸.

---

⁸⁸ Μουστάκας, Μ., Η αρχή της διαφάνειας, πρωτογενές δίκαιο, Οδηγίες, δημόσιες συμβάσεις, ενωσιακό δίκαιο, εθνικό δίκαιο, Ν. 4416/2016, νομολογία Πάντειο Πανεπιστήμιο, 2023, σ.119-138

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Οι αρμοδιότητες της ΕΑΔ

4.1 Αρμοδιότητες της ΕΑΔ

Όπως φάνηκε και από τις παραπάνω ενότητες η συγκεκριμένη αρχή διαδραματίζει ζωτικό ρόλο τόσο στην πρόληψη όσο και στην καταπολέμηση της διαφθοράς στις δημόσιες υπηρεσίες. Οι προσπάθειές της είναι πολυσύνθετες και περιλαμβάνουν μια σειρά στρατηγικών και ενεργειών.

Η πρώτη και βασική χαρακτηριστική αρμοδιότητα της συγκεκριμένης αρχής είναι η καθιέρωση σαφών προτύπων διαφάνειας, προσφέροντας έτσι ένα πλαίσιο όπου η πιθανότητα διαφθοράς μειώνεται σημαντικά. Αυτά τα πρότυπα διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες και οι αποφάσεις των δημοσίων φορέων είναι προσβάσιμες για έλεγχο, με αποτέλεσμα να περιορίζονται οι ευκαιρίες για διεφθαρμένες πρακτικές. Η σαφήνεια στα πρότυπα διαφάνειας δημιουργεί ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και εξασφαλίζει ότι οι πολίτες και οι φορείς ελέγχου έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις δημόσιες δραστηριότητες με αποτελεσματικό τρόπο.

Επιπλέον, η διαμόρφωση αυτών των προτύπων προωθεί ένα πνεύμα διαφάνειας, ενθαρρύνοντας τους δημόσιους φορείς να λειτουργούν με υψηλά πρότυπα λογοδοσίας και ενημέρωσης. Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται μια θετική πίεση προς την ενσωμάτωση της διαφάνειας στην καθημερινή λειτουργία των φορέων, με σκοπό τη μείωση των ευκαιριών για διαφθορά και ανασφάλεια. Η ανάπτυξη και η τήρηση αυτών των προτύπων διαφάνειας αποτελούν στοιχεία κλειδιά για τη δημιουργία ενός υγιούς και εμπιστευτικού περιβάλλοντος, όπου οι πολίτες μπορούν να έχουν πλήρη εμπιστοσύνη στην ενέργεια και τη λειτουργία των δημόσιων οργάνων.

Μια άλλη σημαντική αρμοδιότητας της Αρχής Διαφάνειας είναι να πραγματοποιεί τακτικούς ελέγχους και επιθεωρήσεις σε δημόσιους φορείς για τον παρακολούθησης της συμμόρφωσής τους προς τους νόμους περί διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΑΔ διασφαλίζει την τήρηση των κανονισμών και των προτύπων που έχουν θεσπιστεί για τη διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Οι ελεγκτικές διαδικασίες αυτές αποσκοπούν στον εντοπισμό πιθανών αδυναμιών ή κενών στις πρακτικές διαχείρισης που μπορεί να δημιουργήσουν κινδύνους διαφθοράς. Μέσω της επιθεώρησης, η ΕΑΔ μπορεί να αναγνωρίσει περιοχές που χρειάζονται βελτίωση και να προτείνει συστάσεις για την ενίσχυση των μέτρων ασφαλείας και της συμμόρφωσης. Με αυτήν την

προσέγγιση, η ΕΑΔ διαδραματίζει προληπτικό ρόλο, επικεντρώνοντας την προσοχή στην αποτελεσματική λειτουργία των δημόσιων οργάνων και την προαγωγή βέλτιστων πρακτικών για τη διατήρηση υψηλών προτύπων διαφάνειας και εντιμότητας⁸⁹.

Η δράση της ΕΑΔ στον τομέα των ερευνών και της επιβολής αποτελεί κρίσιμο κομμάτι του αγώνα κατά της διαφθοράς. Η έγκαιρη αντίδραση σε καταγγελίες και η άρση προκλητικών συμπεριφορών συμβάλλουν στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού στα δημόσια θεσμικά όργανα. Η σημασία των συνεχόμενων ερευνών και της επιβολής φαίνεται στα παρακάτω στοιχεία:

1) Ανεύρεση Διαφθοράς: Οι έρευνες αποσκοπούν στον εντοπισμό περιπτώσεων διαφθοράς. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη της διαφθοράς και στην αποτροπή πιθανών εγκληματικών ενεργειών.

2) Συνεργασία με Αρχές Επιβολής: Η συνεργασία με αρχές επιβολής του νόμου είναι κρίσιμη για τη διεξαγωγή αποτελεσματικών ερευνών και τη δικαστική δίωξη των εμπλεκομένων. Αυτό ενισχύει την ικανότητα της ΝΤΑ να φέρει υπεύθυνους τους διαφερόντως.

3) Αποτροπή της Ατιμωρησίας: Η ενεργός έρευνα και επιβολή στέλνουν ένα ισχυρό μήνυμα ότι η διαφθορά δεν θα περάσει ατιμώρητη. Αυτό δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου οι δημόσιοι υπάλληλοι συνειδητοποιούν τις συνέπειες των παράνομων ενεργειών τους.

4) Ενδυνάμωση του Κοινού: Οι πολίτες έχουν εμπιστοσύνη σε μια Αρχή που ενεργεί ενάντια στη διαφθορά. Η συνεχής ενημέρωση για τις έρευνες και τα αποτελέσματα ενδυναμώνει τη σχέση μεταξύ της Αρχής και του κοινού.

Συνολικά, η δράση της ΕΑΔ σε αυτούς τους τομείς διαμορφώνει ένα ενεργό, αποτελεσματικό και διαφανές πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς στις δημόσιες υπηρεσίες.

Σε κάθε περίπτωση αξίζει να μελετηθεί ο ρόλος της συγκεκριμένης αρχής και στην ανάπτυξη πολιτικής και της συμβουλευτικής λειτουργία που προσφέρει ώστε να υπάρξει μια αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς. Το πρώτο βασικό τμήμα προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η σύνταξη νομοθεσίας: Η ΕΑΔ με το δικό της τρόπο συμβάλλει στη σύνταξη νομοθεσίας που ενισχύει τη διαφάνεια και αυξάνει τις κυρώσεις για τη διαφθορά. Αυτή η πτυχή της δράσης της είναι κρίσιμη για τη δημιουργία ισχυρού νομικού πλαισίου.

---

⁸⁹ ν. 4622/2019 (ΦΔΚ 133 Α'/07.08.2019)

Έπειτα, ένα άλλο σημαντικό μέρος είναι και η συμβουλευτική υποστήριξη: Η ΕΑΔ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη προς τις δημόσιες αρχές για την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών και μεταρρυθμίσεων. Αυτή η υποστήριξη ενισχύει την ικανότητα των οργανισμών να αντιμετωπίζουν τη διαφθορά. Ταυτόχρονα, με όλες αυτές τις διαδικασίες και την συνεχή αλληλεπίδραση με τα άτομα στο δημόσιο δίκαιο δημιουργείται και μια διαμόρφωση σε θέματα πολιτικής εκπαίδευσης. Η ΕΑΔ συμβάλλει στη διαμόρφωση πολιτικής για την εκπαίδευση των δημόσιων υπαλλήλων σχετικά με τους κινδύνους της διαφθοράς και τη σημασία της διαφάνειας⁹⁰.

Παράλληλα, υπάρχει και προώθηση βέλτιστων πρακτικών: Με την παροχή συστάσεων για βέλτιστες πρακτικές, η ΕΑΔ ενθαρρύνει τις δημόσιες υπηρεσίες να υιοθετήσουν μέτρα που ενισχύουν τη διαφάνεια ενώ αναπτύσσονται ολοένα και περισσότερο τα συστήματα αναφοράς. Η δημιουργία μηχανισμών αναφοράς για παραβάσεις ενισχύει τη δυνατότητα των εργαζομένων να αναφέρουν διαφθορά χωρίς φόβο εκδίκησης.

Με βάση τα παραπάνω μπορεί να υποστηριχθεί πως η δράση της ΕΑΔ ως συμβουλευτικός φορέας ενισχύει την ικανότητα των δημόσιων υπηρεσιών να ανταποκρίνονται στην πρόκληση της διαφθοράς με συνεχή βελτίωση και προοδευτικές πολιτικές.

Όσα ερευνητικά έργα έχουν καταπιαστεί με το ζήτημα της σύστασης και της λειτουργίας της ΕΑΔ εστιάζουν στη δυνατότητα πληροφόρησης που παρέχει στο κοινό. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΑΔ συμβάλλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου η διαφθορά είναι λιγότερο πιθανή. Αυτά τα πρότυπα εξασφαλίζουν ότι οι δημόσιες διαδικασίες και αποφάσεις είναι ανοικτές στον έλεγχο, μειώνοντας τις ευκαιρίες για διεφθαρμένες πρακτικές.

Προωθώντας και διευκολύνοντας την πρόσβαση στις δημόσιες πληροφορίες, η ΕΑΔ ενδυναμώνει τους πολίτες να κρίνουν τους δημόσιους φορείς τους. Αυτή η διαφάνεια αποτελεί ισχυρό εργαλείο στην πρόληψη της διαφθοράς, καθώς καθιστά δυσκολότερη τη μη παρατήρηση διεφθαρμένων πράξεων. Η δημοσίευση πληροφοριών καθιστά δυνατό τον έλεγχο των δραστηριοτήτων των δημόσιων φορέων από το κοινό. Οι πολίτες μπορούν να συμβάλουν στην εντοπισμό πιθανών ανωμαλιών ή διεφθαρμένων πρακτικών.

Επιπλέον, η διαφάνεια δυσκολεύει την απόκρυψη πράξεων διαφθοράς. Όταν οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες για το κοινό, είναι πιο πιθανό να ανιχνευθούν παραβιάσεις. Όταν ενισχύεται η πρόσβαση σε πληροφορίες, η ΕΑΔ συμβάλλει στην εκπαίδευση του κοινού σχετικά με τους κινδύνους της διαφθοράς και τη σημασία της συμμετοχής τους στην προσπάθεια

---

⁹⁰ Απόφαση ΕΑΔ ν. 11699/2020 (ΦΔΚ 1991 Β'/24.05.2020) «Οργανισμός της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας».

καταπολέμησής της. Με αυτές τις πολυστρατηγικές προσεγγίσεις, η συγκεκριμένη αρχή συμβάλλει στην εδραίωση μιας θετικής και διαφανούς δημόσιας διοίκησης, μειώνοντας τον κίνδυνο διαφθοράς και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη του κοινού στα δημόσια θεσμικά όργανα⁹¹.

Επιπρόσθετα η ΕΑΔ αναλαμβάνει σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση και ενδυνάμωση των δυνατοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων. Οι βασικοί πυλώνες σε αυτήν την περίπτωση είναι οι εξής: 1) Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση: Η ΕΑΔ παρέχει εξειδικευμένη εκπαίδευση στους δημόσιους υπαλλήλους, επικεντρώνοντας στους κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά. Αυτό δεν περιορίζεται μόνο στη νομοθεσία αλλά και σε ηθικές αρχές και πρακτικές.

2) Συνεχής Επιμόρφωση: Μέσω συνεχούς επιμόρφωσης, η ΕΑΔ ενημερώνει τους υπαλλήλους για τις εξελίξεις στον τομέα της διαφάνειας και της καταπολέμησης της διαφθοράς, ενισχύοντας τις γνώσεις τους.

3) Ενίσχυση Ηθικού Πολιτισμού: Η ενδυνάμωση αφορά επίσης τη δημιουργία ηθικού πολιτισμού εντός των δημόσιων υπηρεσιών. Αυτό συμπεριλαμβάνει την προώθηση αξιών όπως η διαφάνεια, η εντιμότητα και η υπευθυνότητα.

4) Κατανόηση Κινδύνων Διαφθοράς: Μέσω ειδικών προγραμμάτων, οι υπάλληλοι κατανοούν τους κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά και πώς μπορούν να συνεισφέρουν στην πρόληψη της.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω καθίσταται σαφές πως ο ρόλος της ΕΑΔ δεν στέκεται μόνο σε μια προσωρινή προστασία των πολιτών αλλά αντιθέτως δημιουργεί ένα πλαίσιο στο οποίο τα άτομα τα οποία εργάζονται σε αυτήν είναι ενημερωμένα, αφοσιωμένα στη διαφάνεια και προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν πιθανές απειλές διαφθοράς. Άρα, καινοτομεί στο ίδιο το εσωτερικό της για να μπορέσει να προστατέψει και τους απλούς πολίτες έχοντας χτίσει μια διαφορετική κουλτούρα διαφάνειας στο εσωτερικό της⁹².

Ένα μεγάλο μέρος με το οποίο καταπιάνεται η Εθνική Αρχή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (ΕΑΔ) είναι ο τρόπος με τον οποίο μπορεί και εφαρμόζει πολυδιάστατες στρατηγικές συνεργασίας με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, διεθνών οργανισμών και του ιδιωτικού τομέα. Οι συνεργασίες αυτές αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία μιας

---

⁹¹ Οδηγός Εκπόνησης Τομεακών Στρατηγικών για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. (2019). <https://aead.gr/publications/manuals/odigos-ekponisis-tomeakon-stratigikon-katapolemisi-diafthoras>

⁹² Οδηγός καταλογιστικής διαδικασίας. (n.d.-b). <https://aead.gr/publications/manuals/odhgkos-katalogistikhs-diadikasias>

συντονισμένης και αποτελεσματικής αντίδρασης κατά της διαφθοράς. Παρέχουν το πλαίσιο για τον ανταλλαγή γνώσεων, πόρων και αποτελεσματικών πρακτικών, ενισχύοντας τη συλλογική προσπάθεια ενάντια στη διαφθορά.

Η ΕΑΔ διαπραγματεύεται ενεργά με το κοινό και προωθεί τη συμμετοχή των πολιτών στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Συχνά, εγκαθιστά μηχανισμούς για την υποβολή καταγγελιών διαφθοράς, εξασφαλίζοντας αποτελεσματικά κανάλια για την αντιμετώπιση των ανησυχιών του κοινού. Αυτή η διαδραστική προσέγγιση ενισχύει τη διαφάνεια και ενισχύει την ικανότητα των πολιτών να συμβάλουν στην προστασία της κοινής καλής διακυβέρνησης.

Αξίζει να σημειωθεί πως η συγκεκριμένη αρχή διαδραματίζει έναν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της ακεραιότητας και των ηθικών προτύπων μεταξύ των δημόσιων υπαλλήλων. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο τη θέσπιση κωδίκων δεοντολογίας, αλλά και την ενίσχυση της σημασίας της ηθικής συμπεριφοράς μέσω καμπανιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΑΔ προάγει ένα περιβάλλον που ενισχύει την δεκτική συμπεριφορά και αναδεικνύει τη σημασία της εγκριτικής πρακτικής στον δημόσιο τομέα⁹³.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (ΕΑΔ) υιοθετεί συστηματικές διαδικασίες αξιολόγησης και ανατροφοδότησης για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της. Συνοψίζοντας και σε σχέση με τα στοιχεία που παρατέθηκαν για τις αρμοδιότητες της γίνεται αντιληπτό πως οι βασικοί πυλώνες σε αυτήν την περίπτωση είναι:

1) Αξιολόγηση Απόδοσης: Η ΕΑΔ πραγματοποιεί συστηματική αξιολόγηση των επιδόσεών της, εστιάζοντας σε ποικίλα κριτήρια. Αυτά περιλαμβάνουν την επιτυχία των προσπαθειών για πρόληψη της διαφθοράς, την αποτελεσματικότητα των έρευνών της, τη συνεργασία με άλλα όργανα, και το επίπεδο συμμετοχής του κοινού.

2) Ανατροφοδότηση: Η ΕΑΔ διαθέτει μηχανισμούς για την απόκτηση ανατροφοδότησης από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων πολιτών, οργανώσεων κοινωνίας των πολιτών και διεθνών εταίρων. Η ανατροφοδότηση πιθανότατα εξετάζει τόσο τις επιτυχίες όσο και τις προκλήσεις, καθιστώντας δυνατή τη συνεχή βελτίωση.

3) Συστάσεις για Βελτίωση: Βασισμένες σε αξιολογημένα δεδομένα και ανατροφοδότηση, η ΕΑΔ λαμβάνει συστάσεις που αποτελούν κατευθυντήριες αρχές για περαιτέρω ενίσχυση της απόδοσής της. Η διαδικασία αυτή επιτρέπει την προσαρμογή των στρατηγικών της.

---

⁹³ Sotiropoulos D., *Corruption and Anti-Corruption in Today's Greece* (2020), Policy Paper N 46, ELIAMEP. 2-5

4) Εφαρμογή Συστημάτων Βελτίωσης: Ανάλογα με την ανατροφοδότηση, η ΕΑΔ προσαρμόζει τις στρατηγικές της για την επίτευξη βέλτιστων αποτελεσμάτων. Ενδεχομένως καλλιεργεί μια ανοικτή προσέγγιση, μοιραζόμενη πληροφορίες σχετικά με τις προσπάθειές της.

Με αυτόν τον τρόπο η ΕΑΔ μπορεί και εφαρμόζει μια σφαιρική προσέγγιση που συνδυάζει αξιολόγηση, ανατροφοδότηση και διαδικασίες βελτίωσης για την αντιμετώπιση της διαφθοράς με αποτελεσματικό τρόπο.

4.2 Η Διεθνής Διαφάνεια

Η Διεθνής Διαφάνεια είναι μια οργάνωση που ασχολείται εδώ και πολλά χρόνια με το θέμα της διαφθοράς, κυρίως όταν πρόκειται για τη συμπεριφορά των πολιτών. Πρόκειται για τον τρόπο με τον οποίον πλέον η ΕΑΔ κινείται και διεθνώς⁹⁴. Η οργάνωση προσπαθεί να δημιουργήσει έναν επιστημονικό δείκτη που μπορεί να μετρήσει και να κατατάξει τις χώρες του κόσμου σε μια κλίμακα. Στην αυτή κλίμακα, οι υψηλότερες θέσεις καταλαμβάνονται από χώρες που οι πολίτες τους θεωρούν ότι λειτουργούν με μεγάλη διαφάνεια, ενώ οι χαμηλότερες θέσεις καταλαμβάνονται από χώρες που αντιλαμβάνονται οι πολίτες τους ως ιδιαίτερα διεφθαρμένες. Αρχικά, η κλίμακα αυτή εκτεινόταν από το 0 έως το 10, με το 0 να υποδηλώνει τις πιο διεφθαρμένες χώρες και το 10 τις πιο διαφανείς. Από το 2012 και μετά, η κλίμακα επεκτάθηκε για να καλύψει τις αποδόσεις από το 0 έως το 100, με το 0 να αντιστοιχεί στις πιο διεφθαρμένες χώρες και το 100 στις πιο διαφανείς⁹⁵.

Αναλυτικότερα, διαπιστώνεται για την περίπτωση της Ελλάδας μια επιδείνωση της θέσης της και της επίδοσής της από το 2010 στο 2011 υποχωρώντας από τη θέση 78 (2010) στη θέση 80 (2011) και με επίδοση από 3.5 σε 3.4 αντίστοιχα. Στο διάστημα του 2012, παρατηρείται μια ακόμη διαφοροποίηση στην κατάσταση, καθώς η Ελλάδα υποχώρησε κατά 14 ακόμη θέσεις στην κατάταξη. Ωστόσο, ενώ υπήρξε υποχώρηση στη θέση, η τελική επίδοσή της βελτιώθηκε κατά 36 βαθμούς στον δείκτη διαφάνειας⁹⁶.

Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι και άλλες χώρες είχαν υψηλές βαθμολογίες, επιτρέποντας στην Ελλάδα να διατηρήσει την αντίληψη της για μια βελτίωση στην καταπολέμηση

---

⁹⁴ <https://transparency.gr/poioi-eimaste/i-diethnis-diafaneia/>

⁹⁵ <https://transparency.gr/>

⁹⁶ <https://transparency.gr/ti-kanoume/metrontas-tin-diafthora/deiktis-antilipsis-tis-diafthoras/>

της διαφθοράς. Η αισιοδοξία αυτή συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 2013 και φτάσει στο αποκορύφωμά της το 2014, με την Ελλάδα να καταφέρνει να συγκεντρώσει 43 βαθμούς στον δείκτη διαφάνειας. Αυτό κατέστησε δυνατή την κατάκτηση της καλύτερης θέσης που είχε ποτέ, την 69η θέση ανάμεσα σε 174 χώρες στον παγκόσμιο κατάλογο⁹⁷.

Επιπλέον, η Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς, ως ελληνικό κλαδικό τμήμα της Διεθνούς Διαφάνειας, δημοσίευσε το 2014 την “Εθνική Έρευνα για την Διαφθορά στην Ελλάδα-2013”. Αυτή η έρευνα διεξάγεται από το 2007 με στόχο να αναδείξει εκείνους τους τομείς που πλήττονται περισσότερο από τη διαφθορά στην Ελλάδα, παρέχοντας αναλυτικά στοιχεία για την έκταση της διαφθοράς, το κόστος της, καθώς και τις περιοχές όπου είναι πιο εμφανής.

Με αυτόν τον τρόπο, η έρευνα διευκολύνει και ενισχύει τις προσπάθειες των αρχών στον αγώνα κατά της διαφθοράς, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες για το πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα. Σύμφωνα με την έρευνα για το έτος 2013, υπήρξαν 371.960 καταγγελίες διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, ενώ στον ιδιωτικό τομέα οι καταγγελίες φτάσανε τις 299.383 (συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων μη έκδοσης αποδείξεων) (Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς, 2014, σελ. 9). Με αυτόν τον τρόπο, η έρευνα προσφέρει σημαντική πληροφόρηση σε όλους όσοι ενδιαφέρονται για την διαφθορά στη χώρα.

Η διαχρονική πορεία των καταγγελιών από το 2010 έως το 2013 αποκαλύπτει σημαντικές μεταβολές, ειδικά όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα, όπου παρατηρείται απότομη μείωση των καταγγελιών, κυρίως από το 2011 και μετά. Αυτή η μείωση συνδέεται στενά με την οικονομική κρίση, η οποία επηρέασε σημαντικά την ελληνική κοινωνία και επέφερε αλλαγές στις συμπεριφορές των πολιτών.

Επιπλέον, παρατηρείται και μια μείωση των καταγγελιών στον δημόσιο τομέα, αν και σε λιγότερο έντονο βαθμό από τον ιδιωτικό τομέα. Συγκεκριμένα, από το 2010 έως το 2013, η ποσοστιαία μείωση καταγράφεται στο -19.1% για τον δημόσιο τομέα και -41.7% για τον ιδιωτικό τομέα. Αυτές οι μεταβολές αντικατοπτρίζουν την επίδραση της οικονομικής κρίσης στην αντίληψη και τη συμπεριφορά των Ελλήνων πολιτών όσον αφορά τη διαφθορά και αποτυπώνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των κοινωνικών συνθηκών και των καταγγελιών για διαφθορά.

Συνολικά, από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε σε διάφορες μελέτες, προκύπτει ότι κατά την πενταετή περίοδο που εξετάστηκε, τόσο η έκθεση της ελληνικής Διεθνούς Διαφάνειας όσο και ο παγκόσμιος δείκτης για τη διαφάνεια δείχνουν σημαντική βελτίωση στη θέση της

---

⁹⁷ Διεθνής Διαφάνεια (2015), Δείκτης Διεθνούς Διαφάνειας 2014, Βερολίνο, διαθέσιμη στο: www.transparency.org

Ελλάδας όσον αφορά τον αγώνα κατά της διαφθοράς. Αυτή η πρόοδος αντικατοπτρίζεται σε τρία βασικά σημεία:

1. Η Ελλάδα παρουσιάζει καλύτερη απόδοση στον σχετικό δείκτη, με αποτέλεσμα να βρίσκεται σε καλύτερη θέση στη συνολική κατάταξη σε σύγκριση με άλλες χώρες.
2. Ο συνολικός αριθμός περιστατικών και αναφορών διαφθοράς, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, μειώθηκε.
3. Η συνολική εκτιμώμενη δαπάνη των ελληνικών νοικοκυριών για τη συμμετοχή τους σε περιστατικά διαφθοράς μειώθηκε.

Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι η διαφθορά φαίνεται να μειώνεται περισσότερο στον ιδιωτικό τομέα, ιδίως κατά τα τελευταία έτη. Αυτό μπορεί να συνδέεται με τις κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και την αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα διαφθοράς. Επιπλέον, η προσπάθεια της ελληνικής κυβέρνησης και των αρμόδιων φορέων να αντιμετωπίσουν τη διαφθορά και να προάγουν τη διαφάνεια στη δημόσια διοίκηση και τον ιδιωτικό τομέα φαίνεται να αποφέρει αποτελέσματα. Συνολικά, η Ελλάδα κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση στον αγώνα κατά της διαφθοράς και της ενίσχυσης της διαφάνειας, με την ελπίδα για συνεχή βελτίωση και ανάπτυξη⁹⁸.

Αυτά τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η Ελλάδα καταβάλλει προσπάθειες για τη βελτίωση της διαφάνειας και τη μείωση της διαφθοράς στη χώρα. Αυτή η εξέλιξη είναι θετική και δείχνει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε αυτόν τον τομέα αλλά και το πώς μπορεί να προχωρήσει ακόμα πιο πολύ με την εισαγωγή της ΕΑΔ στο δημόσιο διάλογο και την καθημερινότητα.

---

⁹⁸ Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς (2014), Εθνική Έρευνα για τη Διαφθορά στην Ελλάδα-2013, Αθήνα, διαθέσιμη στο: <http://www.publicissue.gr/wpcontent/uploads/2014/04/corruption-survey-2013.pdf>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Ομόλογοι θεσμοί σε άλλες χώρες

5.1 Ευρωπαϊκή Αρχή Διαφάνειας

Υπάρχουν πολλές αρχές και οργανισμοί παγκοσμίως που έχουν παρόμοιους στόχους με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) και επιδιώκουν την προώθηση της διαφάνειας, της διακυβέρνησης και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Αυτές οι αρχές διαφέρουν στην ονομασία και την οργανωτική τους δομή, αλλά συχνά εκτελούν παρόμοιες λειτουργίες. Άλλωστε ένα μεγάλο μέρος της δομής της ΕΑΔ, έχει λάβει βασικά στοιχεία από αυτούς τους οργανισμούς παγκοσμίως⁹⁹.

Πρόκειται για ένα σύνολο φορέων στη συγκεκριμένη κατηγορία οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρώτο είναι η Διεύθυνση Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (DG HOME): Πρόκειται για μια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που επικεντρώνεται σε θέματα διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς. Στο πλαίσιο της Επιτροπής, η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων (DG HOME) φέρει την ευθύνη για την πολιτική ασφάλεια της ΕΕ, η οποία αποτελεί στοιχείο της νέας Στρατηγικής Ένωσης για την Ασφάλεια 2020-2025. Ο στόχος είναι η δημιουργία μιας πιο ασφαλούς Ευρώπης με τον αγώνα ενάντια στην τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, την προώθηση της αστυνομικής συνεργασίας και την προετοιμασία για την άμεση ανταπόκριση σε αναδυόμενες κρίσεις. Οι δράσεις που αναπτύσσουμε σε αυτούς τους τομείς περιλαμβάνουν αυστηρότερους κανόνες κατά της παράνομης εμπορίας όπλων και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και αναθεώρηση της νομοθεσίας που αφορά τον αγώνα κατά της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της παιδικής πορνογραφίας¹⁰⁰.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί μια εκτενή γκάμα προγραμμάτων και σχεδίων που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών σε όλη την ΕΕ, καθώς και εκτός αυτής. Η εσφαλμένη χρήση των κεφαλαίων που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ή η

---

⁹⁹ Alessandro, M., Lagomarsino, B. C., Scartascini, C., Streb, J. M., & Torrealday, J, Transparency and Trust in Government. Evidence from a Survey Experiment. World Development, 138, 105223, 2021. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105223> 3-5

¹⁰⁰ Hammargård, K., & Olsson, E., Explaining the European commission's strategies in times of crisis. Cambridge Review of International Affairs, 2019, 32(2), 159–177. <https://doi.org/10.1080/09557571.2019.1577800>

αποφυγή πληρωμής φόρων, δασμών και εισφορών που τον χρηματοδοτούν επηρεάζει άμεσα τους Ευρωπαίους πολίτες και θέτει σε κίνδυνο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Ένα σημαντικό τμήμα σε αυτήν την περίπτωση είναι το Ευρωπαϊκό Γραφείο Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο φορέα που ασχολείται με την έρευνα και την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς σε βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Η OLAF εκπληρώνει την αποστολή της με τους εξής τρόπους:

1) Διεξαγωγή ανεξάρτητων ερευνών σε περιπτώσεις απάτης και διαφθοράς που επηρεάζουν τους πόρους της ΕΕ. Αυτό εγγυάται ότι τα χρήματα των φορολογουμένων καταλήγουν σε έργα που προωθούν την απασχόληση και την ανάπτυξη στην Ευρώπη.

2) Συμβολή στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τα θεσμικά όργανα της ΕΕ με τη διερεύνηση σοβαρών παραβατικών ενεργειών από υπαλλήλους της ΕΕ και μέλη των θεσμικών οργάνων.

3) Διαμόρφωση αποτελεσματικής πολιτικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση της απάτης.

Η OLAF διεξάγει έρευνες σε περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και οποιασδήποτε άλλης αξιόποινης πράξης που επηρεάζει τα δημοσιονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Συγκεκριμένα, ασχολείται με τα ακόλουθα:

1) Όλες τις δαπάνες της ΕΕ: Περιλαμβάνει τις κύριες κατηγορίες δαπανών, όπως τα διαρθρωτικά ταμεία, τα ταμεία γεωργικής πολιτικής και αγροτικής ανάπτυξης, τις άμεσες δαπάνες και την εξωτερική βοήθεια.

2) Ορισμένες Πηγές Εσόδων της ΕΕ: Κυρίως τους τελωνειακούς δασμούς και άλλες πηγές εσόδων που αφορούν την ΕΕ.

3) Υποψίες για Σοβαρά Παραπτώματα από Υπαλλήλους της ΕΕ και Μέλη των Θεσμικών Οργάνων της ΕΕ: Ασχολείται με υποθέσεις που αφορούν πιθανά σοβαρά παραπτώματα που διαπράττονται από υπαλλήλους της ΕΕ και μέλη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Στόχος της OLAF είναι να διασφαλίσει ότι τα χρήματα των φορολογουμένων καταλήγουν σε έργα που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ευρώπη. Επιπλέον, συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τα θεσμικά όργανα της ΕΕ με τη διερεύνηση σοβαρών παραβατικών ενεργειών¹⁰¹.

---

¹⁰¹ Zarza, Á. G. (2014). The European Anti-Fraud Office (OLAF). In Springer eBooks. https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3_5

5.2 Επιτροπή Καταπολέμησης της Διαφθοράς κ και για τη Διαφάνεια (Comisión Nacional Anticorrupción y por la Transparencia - CNA)

Η Επιτροπή Καταπολέμησης της Διαφθοράς και για τη Διαφάνεια (Comisión Nacional Anticorrupción y por la Transparencia - CNA) αναλαμβάνει τον ρόλο του εντοπισμού και της καταπολέμησης της διαφθοράς, παράλληλα με την προώθηση πολιτικών που ενισχύουν τη διαφάνεια σε διάφορους τομείς. Οι κύριοι στόχοι περιλαμβάνουν τη δίωξη περιπτώσεων διαφθοράς, την προαγωγή της διαφάνειας, την εκπαίδευση και την υποστήριξη της νομοθεσίας για την αποτροπή της διαφθοράς. Επιπλέον, προωθεί εκπαιδευτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση του κοινού και συνεργάζεται με τις αρχές για την αποτελεσματική εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Συνολικά, η CNA συμβάλλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς και τη δημιουργία διαφανούς κοινωνίας. Πρόκειται για μια αρχή που εντοπίζεται κυρίως στις χώρες της Λατινικής Αμερικής¹⁰².

5.3 Επιτροπή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (Commission Nationale de la Transparence et de la Lutte contre la Corruption - CNLTC)

Η Εθνική Επιτροπή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (Commission Nationale de la Transparence et de la Lutte contre la Corruption - CNLTC) λειτουργεί ως οργανισμός που αναλαμβάνει τον έλεγχο και την καταπολέμηση της διαφθοράς σε εθνικό επίπεδο. Η επιτροπή αυτή αναλαμβάνει διάφορα καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένων των ερευνών επί περιπτώσεων διαφθοράς, της εκπαίδευσης του κοινού, και της προώθησης μέτρων για τη διασφάλιση της διαφάνειας σε διάφορους τομείς. Η CNLTC συνεργάζεται επίσης με άλλα θεσμικά όργανα και αρχές προκειμένου να ενισχύσει τις προσπάθειές της στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς και της προώθησης της διαφάνειας. Εντοπίζεται στις χώρες της Αφρικής και αποτελεί το δικό τους αρμόδιο όργανο για αυτές τις περιπτώσεις¹⁰³.

---

¹⁰² Comisión Nacional Anticorrupción (CNA) | UNCAC Coalition. (2020). <https://uncaccoalition.org/comision-nacional-anticorrupcion-cna/>, Cameroon, National Anti- Corruption Commission, Republic of Cameroon, 2010

¹⁰³ RAPPORTS | Agence française anticorruption. (2018). <https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/fr/rapports>

5. 4 Εθνική Επιτροπή Διαφάνειας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς (National Anti-Corruption Commission - NACC)

Η Εθνική Επιτροπή Καταπολέμησης της Διαφθοράς (National Anti-Corruption Commission - NACC) αποτελεί έναν οργανισμό που έχει ως αποστολή τον έλεγχο και την καταπολέμηση της διαφθοράς σε εθνικό επίπεδο. Η NACC αναλαμβάνει τη διερεύνηση περιπτώσεων διαφθοράς, εφαρμόζει μέτρα πρόληψης, και συνεργάζεται με άλλα όργανα και αρχές για την ενίσχυση των προσπαθειών καταπολέμησης της διαφθοράς. Επιπλέον, η επιτροπή εκπονεί αναφορές και συστάσεις προς την κυβέρνηση για τη βελτίωση των μέτρων καταπολέμησης της διαφθοράς και της διαφάνειας¹⁰⁴. Εντοπίζεται στην Αυστραλία και αποτελεί το δικό τους αρμόδιο όργανο για αυτές τις περιπτώσεις.

5. 5 Συγκρίσεις και απορρόφηση στοιχείων

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) φαίνεται να έχει αντλήσει στοιχεία από αντίστοιχες εθνικές και διεθνείς οργανώσεις, όπως η OLAF και οι εθνικές αρχές καταπολέμησης της διαφθοράς σε άλλες χώρες, για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της ίδιας. Είναι θετικό το γεγονός ότι προσπαθεί να υιοθετήσει βέλτιστες πρακτικές και μοντέλα που έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά σε άλλα μέρη.

Τα βασικά σημεία που αξίζει να εστιάσει ο αναγνώστης στη συγκεκριμένη ενότητα είναι τα ακόλουθα:

1) Ανεξαρτησία και Διαφάνεια: Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί πλήρης ανεξαρτησία της ΕΑΔ από την κυβέρνηση, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η αντικειμενικότητα και η αποτελεσματικότητα των ελέγχων της.

2) Συνεργασία με άλλα σώματα: Είναι σημαντικό η ΕΑΔ να συνεργάζεται στενά με άλλα ελεγκτικά σώματα για να αποτρέπει τη διπλή εργασία και να ενισχύει τη συνολική αποτελεσματικότητα.

---

¹⁰⁴ National Anti-Corruption Commission – NACC (2020) <https://www.ag.gov.au/integrity/national-anti-corruption-commission>

3) Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση: Είναι σημαντικό η ΕΑΔ να επενδύει σε εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του κοινού και του δημόσιου τομέα για τη σημασία της διαφάνειας και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Συνολικά, η επιτυχία της ΕΑΔ θα εξαρτηθεί από το πώς θα διαχειριστεί τις προκλήσεις και πώς θα εφαρμόσει τις αρχές που έχει αντλήσει από άλλα αντίστοιχα θεσμικά όργανα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου

6.1 Οι αρχές που διέπουν τη Δημόσια Διοίκηση

Οι αρχές της διοίκησης είναι βασικοί κανόνες και κατευθυντήριες «γραμμές» που οδηγούν τη διοίκηση μιας οργάνωσης για να επιτύχει τους στόχους της. Μολονότι δεν αναγράφονται ρητώς σε κανένα νομοθετικό κείμενο, αυτές οι αρχές αποτελούν τη βάση για την καλή διοίκηση και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης και επιτυχίας μιας οργάνωσης¹⁰⁵.

Η δημόσια διοίκηση αποτελεί ένα δυναμικό πεδίο που εξελίσσεται συνεχώς σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες και ανάγκες¹⁰⁶. Οι παράμετροι που επηρεάζουν τη διοίκηση, όπως οι νομικοί κανονισμοί, οι πολιτικές αποφάσεις και οι κοινωνικές απαιτήσεις, είναι υπό συνεχή εξέλιξη. Αυτό απαιτεί από τους διοικητικούς φορείς να είναι ευέλικτοι και προσαρμοστικοί, προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία και την εξυπηρέτηση του κοινού. Οι αρχές της διοίκησης αποτελούν τους βασικούς πυλώνες που καθοδηγούν τη λειτουργία μιας οργάνωσης προς την επίτευξη των στόχων της¹⁰⁷. Κεντρικές αξίες όπως η προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, η τήρηση των κανόνων δικαίου και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος¹⁰⁸.

Οι γενικές αρχές είναι άγραφοι κανόνες δικαίου που προκύπτουν από την νομολογία με κάθε αρχή να συνεισφέρει στη δημιουργία ενός υγιούς και αποδοτικού οργανωτικού περιβάλλοντος και να αποτελεί κομμάτι του συνολικού παζλ που οδηγεί στην επιτυχία και βιώσιμη ανάπτυξη της οργάνωσης στον χρόνο¹⁰⁹.

Παρακάτω θα αναφερθούμε χαρακτηριστικά στην αρχή της νομιμότητας, της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης, της αμεροληψίας και του δημοσίου συμφέροντος.

---

¹⁰⁵ Επ. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2002, σ. 91, Άρθρο 19 του Ν4622/1019

¹⁰⁶ Ν. Μιχαλοπούλος, *Η επιστήμη της δημόσιας διοίκησης*, εκδ. Παπαζήση, 2016, σ. 23

¹⁰⁷ Fr. Simon, *Εισαγωγή στη συστηματική θεωρία των οργανώσεων*, 2010, σ. 25

¹⁰⁸ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013, σ. 26

¹⁰⁹ Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2014, σ. 106, Α. Τάχος, *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2007, σ. 18, Ι. Κοιμτζόγλου, *Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2005, σ. 124

6.2 Η αρχή της Νομιμότητας

Η Δημόσια Διοίκηση είναι ένα οικοδόμημα με δύο πυλώνες, αλληλένδετους μεταξύ τους, την αρχή της νομιμότητας και την αρχή της ιεραρχίας¹¹⁰. Η αρχή της νομιμότητας συμπληρώνεται και από άλλες διοικητικές αρχές του δημοσίου και όλες μαζί συνθέτουν την Νομιμότητα σε ευρεία έννοια.

Η αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης είναι συναίρεση της αρχής της Δημοκρατίας και του κράτους δικαίου¹¹¹. Νομιμότητα ισούται με τήρηση των κανόνων δικαίου τόσο για τους ιδιώτες όσο και για το κράτος¹¹². Η νομιμότητα για του ιδιώτες σημαίνει ελευθερία¹¹³ (ό,τι δεν απαγορεύεται επιτρέπεται), ενώ το κράτος δεν έχει ελευθερία έχει αρμοδιότητες δηλαδή ό,τι δεν προβλέπεται απαγορεύεται και ό,τι προβλέπεται υποχρεώνει(B. Τζέμος, Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, 2013)¹¹⁴.

Η αρχή της νομιμότητας αντιπροσωπεύει το κύριο μέσο με το οποίο η διοίκηση υπόκειται στο δίκαιο¹¹⁵. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι δράσεις και αποφάσεις της διοίκησης πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τις νομικές διατάξεις και τους νόμους που ισχύουν. Αυτή η αρχή δεν αφορά μόνο την τυπική νομιμότητα των διοικητικών πράξεων, αλλά και την ουσιαστική τους συμμόρφωση με τους νόμους και τις αρχές του δικαίου¹¹⁶.

Μέσω αυτής της αρχής, η διοίκηση υποχρεούται να δρα με διαφάνεια, δικαιοσύνη και νομική ακρίβεια. Ο χαρακτήρας της αρχής είναι διπλός από την μία προστατεύει τους διοικουμένους από άنيση μεταχείριση της διοίκηση και από την άλλη προστατεύει την ίδια την διοίκηση αφού οι πράξεις τους οροθετούνται¹¹⁷. Η νομιμότητα εξασφαλίζει την ισονομία και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών από αυθαίρετες ή παράνομες πράξεις της διοίκησης,

---

¹¹⁰ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013, σ. 6

¹¹¹ Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σ.47, Μιχ. Στασινοπούλου, *Δίκαιον των διοικητικών πράξεων*, σ. 22, , Α.Γέροντας, *Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου*, εκδ Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σ. 97

¹¹² Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σ. 28

¹¹³ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σ. 28

¹¹⁴ Β. Τζέμος, *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σ. 28, Β. Τζέμος, *Εφαρμοσμένο διοικητικό δίκαιο και αρχές δικαίου και μάνατζμεντ*, σ. 8

¹¹⁵ J Rivero, *Le juge administrative: gardien de la legalite administrative* ou *gardien administrative de la legalite?*, τόμος Β, σ. 701

¹¹⁶ Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σ. 47

¹¹⁷ Σ. Κτιστάκη, *Εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση*, εκδ. Παπαζήση, σ. 46

ενώ παράλληλα διασφαλίζει την αξιοπιστία και το κύρος των διοικητικών αποφάσεων¹¹⁸. Συνολικά, η νομιμότητα είναι θεμελιώδης για την ομαλή λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού προς τις διοικητικές αρχές¹¹⁹.

Η αρχή της νομιμότητας είναι στο σύνταγμα με τις ερμηνευτικές διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 3, με το άρθρο 5 παράγραφος 3, με το άρθρο 43 παράγραφος 1 και με τα άρθρα 50, 78, 82, 83, 94 και 95¹²⁰.

---

¹¹⁸ Θ. Αντωνίου, *Γενικές Αρχές Δημοσίου Δικαίου*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Μαρκαντωνάτου-Σκαλτσά, *Διοικητικό Δίκαιο, εισαγωγή- Θεμελιώδης έννοιες*, 2004, σ. 161

¹¹⁹ Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 169, Επ. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2002, σ. 91

¹²⁰ Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σελ. 48, Α.Γέροντας, *Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σ. 97

Άρθρο 1: «(Μορφή του πολιτεύματος)

1. Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία.
3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.»

Άρθρο 5: (Ελευθέρη ανάπτυξη της προσωπικότητας, προσωπική ελευθερία)
«1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.

2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο. Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας.

3. Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος.

**4. Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως νόμος ορίζει.

**5. Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων.

**Ερμηνευτική δήλωση: Στην απαγόρευση της παραγράφου 4 δεν περιλαμβάνεται η απαγόρευση της εξόδου με πράξη του εισαγγελέα, εξαιτίας ποινικής δίωξης, ούτε η λήψη μέτρων που επιβάλλονται για την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας ασθενών, όπως νόμος ορίζει.

** Με δύο αστερίσκους δηλώνονται τα σημεία της Αναθεώρησης που αναγράφονται στο Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων

Άρθρο 43: « (Έκδοση διαταγμάτων) 1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τα διατάγματα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των νόμων και δεν μπορεί ποτέ να αναστείλει την εφαρμογή τους ούτε να εξαίρει κανέναν από την εκτέλεσή τους.

2. Ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με

3. χαρακτηρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.
3. (Η παράγραφος 3 καταργείται).
4. Με νόμους που ψηφίζονται από την Ολομέλεια της Βουλής μπορεί να παρέχεται εξουσιοδότηση έκδοσης κανονιστικών διαταγμάτων για τη ρύθμιση των θεμάτων που καθορίζονται σ' αυτούς σε γενικό πλαίσιο. Με τους νόμους αυτούς χαράζονται οι γενικές αρχές και οι κατευθύνσεις της ρύθμισης που πρέπει να ακολουθηθεί και τίθενται χρονικά όρια για τη χρήση της εξουσιοδότησης.
5. Τα κατά το άρθρο 72 παράγραφος 1 θέματα της αρμοδιότητας της Ολομέλειας της Βουλής δεν μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης κατά την προηγούμενη παράγραφο. »
Άρθρο 50: (Τεκμήριο Αρμοδιότητας)
«Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει άλλες αρμοδιότητες παρά μόνο όσες του απονέμουν ρητά το Σύνταγμα και οι νόμοι που είναι σύμφωνοι μ' αυτό.
Άρθρο 78: «(Νόμοι φορολογικού περιεχομένου) 1. Κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα, το είδος της περιουσίας, τις δαπάνες και τις συναλλαγές ή τις κατηγορίες τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος.
2. Φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε.
3. Κατ' εξαίρεση, όταν επιβάλλεται ή αυξάνεται εισαγωγικός ή εξαγωγικός δασμός ή φόρος κατανάλωσης, επιτρέπεται η εισπραξή τους από την ημέρα που κατατέθηκε στη Βουλή το σχετικό νομοσχέδιο, υπό τον όρο ότι ο νόμος θα δημοσιευθεί μέσα στην προθεσμία που ορίζει το άρθρο 42 παράγραφος 1 και πάντως το αργότερο μέσα σε δέκα ημέρες από τη λήξη της συνόδου.
4. Το αντικείμενο της φορολογίας, ο φορολογικός συντελεστής, οι απαλλαγές ή εξαιρέσεις από τη φορολογία και η απονομή των συντάξεων δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης. Δεν είναι αντίθετος προς την απαγόρευση αυτή ο καθορισμός με νόμο του τρόπου που βεβαιώνεται η συμμετοχή του Κράτους και των δημόσιων γενικά οργανισμών στην αυτόματη υπερτίμηση, που προκαλείται αποκλειστικά από την εκτέλεση δημόσιων έργων στην παρακείμενη ιδιωτική ακίνητη περιουσία.
5. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να επιβληθούν με εξουσιοδότηση νόμων πλαισίων εξισωτικές ή αντισταθμιστικές εισφορές ή δασμοί, καθώς και να ληφθούν οικονομικά μέτρα στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων της Χώρας με οικονομικούς οργανισμούς ή μέτρα που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της συναλλαγματικής θέσης της Χώρας.

Άρθρο 82: «(Κυβέρνηση, Πρωθυπουργός, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής)

1. Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της Χώρας, σύμφωνα με τους ορισμούς του Συντάγματος και των νόμων.
2. Ο Πρωθυπουργός εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και των δημόσιων γενικά υπηρεσιών για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής μέσα στο πλαίσιο των νόμων.
- **3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, αποστολή της οποίας είναι η διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της Χώρας και ιδίως για τις κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, καθώς και η διατύπωση γνώμης επί των νομοσχεδίων και προτάσεων νόμων που παραπέμπονται σε αυτήν.
- **4. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κομμάτων της Βουλής και προσώπων με ειδικές γνώσεις ή εμπειρία.»

Άρθρο 83: «(Υπουργοί & Υφυπουργοί)

1. Κάθε Υπουργός ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζει ο νόμος. Οι Υπουργοί χωρίς χαρτοφυλάκιο ασκούν όσες αρμοδιότητες τους αναθέτει ο Πρωθυπουργός με απόφασή του.

2. Οι Υφυπουργοί ασκούν τις αρμοδιότητες που τους αναθέτει με κοινή απόφαση ο Πρωθυπουργός και ο οικείος Υπουργός.»

Άρθρο 94: «(Δικαιοδοσία διοικητικών και πολιτικών δικαστηρίων)

1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
2. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει.
3. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια.
4. Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως νόμος ορίζει.»

Άρθρο 95: «(Συμβούλιο της Επικρατείας)

1. Στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκουν ιδίως:
  - α) Η μετά από αίτηση ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών για υπέρβαση εξουσίας ή για παράβαση νόμου.
  - **β) Η μετά από αίτηση αναίρεση τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.
  - γ) Η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας που υποβάλλονται σ' αυτό σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους.
  - δ) Η επεξεργασία όλων των διαταγμάτων που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα.
2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του στοιχείου δ' της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφοι 2 και 3.
- **3. Κατηγορίες υποθέσεων της ακυρωτικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να υπάγονται με νόμο, ανάλογα με τη φύση ή τη σπουδαιότητά τους, στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δικάζει σε δεύτερο βαθμό, όπως νόμος ορίζει.
4. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας ρυθμίζονται και ασκούνται όπως νόμος ειδικότερα ορίζει.
- **5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης.»

6.3 Η αρχή της αναλογικότητας

Νομιμότητα και αναλογικότητα συνθέτουν την νομιμότητα σε ευρεία έννοια¹²¹. Εφαρμόζεται εκεί που έχουμε περιοριστική δημόσια διοίκηση δηλαδή στην έκδοση δυσμενών διοικητικών πράξεων και όταν η περιοριστική δημόσια διοίκηση έχει διακριτική ευχέρεια τότε αντικαθιστά την χρηστή διοίκηση. Είναι ένας υπερνομοθετικός κανόνας δικαίου που αποτελεί υποαρτηρία του ενωσιακού δικαίου και του συνταγματικού δικαίου¹²².

Ενώ η αρχή της χρηστής διοίκησης δεσμεύει μόνο τη δημόσια διοίκηση, η αρχή της αναλογικότητας δεσμεύει και τις τρεις κρατικές εξουσίες. Βασίζεται στην αρχαιοελληνική σκέψη η αρχή της μεσότητας (έννοια μέτρου) και εκφράζεται ως αναλογία μέτρου και σκοπού, δηλαδή τα μέσα που χρησιμοποιούμε να είναι με μέτρο ώστε να απαλείφεται η υπερβολή¹²³. Το μέσο που εφαρμόζεται να είναι πρόσφορο δηλαδή κατάλληλο για να εξυπηρετήσει το σκοπό και αναγκαίο δηλαδή το λιγότερο δυσμενές¹²⁴. Η αρχή της αναλογικότητας λειτουργεί ως «διαιτητής»¹²⁵, προωθώντας την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων¹²⁶. Αποσκοπεί στον πρακτικό προσανατολισμό και την διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών.

6.4 Η αρχή της αμεροληψίας

Η αρχή της αμεροληψίας αποτελεί ένα από τα βασικά θεμέλια της δημόσιας διοίκησης και του δημόσιου δικαίου. Σε γενικές γραμμές, αυτή η αρχή διατυπώνει την υποχρέωση των δημόσιων υπαλλήλων και των διοικητικών αρχών να διεκπεραιώνουν τα καθήκοντά τους με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα, χωρίς επηρεάσεις από προσωπικά, οικονομικά, πολιτικά ή άλλα συμφέροντα¹²⁷.

¹²¹ Β. Τζέμος, η «ώριμη» αναλογικότητα, Διοικητική Δίκη, 2019, σ. 200

¹²² Β. Τζέμος, Εφαρμοσμένο διοικητικό δίκαιο και αρχές δικαίου και μάνατζμεντ (www.publiclawjournal.com), σ. 16

¹²³ Β. Τζέμος, Εφαρμοσμένο διοικητικό δίκαιο και αρχές δικαίου και μάνατζμεντ (www.publiclawjournal.com), σ. 17

¹²⁴ Β. Τζέμος, Εφαρμοσμένο διοικητικό δίκαιο και αρχές δικαίου και μάνατζμεντ (www.publiclawjournal.com), σ. 17

¹²⁵ Β. Τζέμος, *Modern legal battles and their referee Principle of proportionality Third International Conference on e-Democracy*, Next Generation SocietyQ Technological and Legal Issues, 2010, σ. 54

¹²⁶ Β. Τζέμος, Η «ώριμη αναλογικότητα», Διοικητική Δίκη, 2019, σ. 200

¹²⁷ Δ. Ράικος, *Δημόσια διοίκηση και διαφθορά, Από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου*, 2006, σ. 585, Σ. Ν. Κτιστάκη, *Εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2014, σελ.51, Κ.Γώγου, *Κανόνες δεοντολογίας της δημόσιας διοίκησης*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα -Θεσσαλονίκη, 2000, σ. 44, Β. Τζέμος, *Δίκαιο των προσλήψεων- Νόμος ΑΣΕΠ (Ν2190/1994)*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2020, σ. 11

Η αμεροληψία είναι θεμελιώδους σημασίας για τη δημόσια διοίκηση καθώς καθιστά σαφές ότι οι διοικητικές αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με βάση την αντικειμενική αξιολόγηση των στοιχείων και των πληροφοριών, ανεξάρτητα από εξωτερικές πιέσεις ή ενδιαφέροντα¹²⁸. Αυτό εξασφαλίζει τη δικαιοσύνη και τη διαφάνεια των διοικητικών διαδικασιών και αποφάσεων, προάγοντας την εμπιστοσύνη του κοινού προς το δημόσιο σύστημα.

Επιπλέον, η αρχή της αμεροληψίας λειτουργεί ως μηχανισμός προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών από διοικητικές παρεκτροπές ή καταχρήσεις εξουσίας¹²⁹. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται η νομιμότητα και η νομική ασφάλεια των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Συνολικά, η αμεροληψία αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη διασφάλιση της διακυβέρνησης και της δημοκρατίας σε ένα κράτος δικαίου¹³⁰. Η αμεροληψία εξασφαλίζει όχι μόνο την ενίσχυση της δημόσιας εμπιστοσύνης αλλά και την αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διοίκησης. Είναι ένα κρίσιμο στοιχείο για την υγιή λειτουργία και την επιτυχία των δημόσιων οργανισμών και της δημόσιας διοίκησης συνολικά¹³¹.

6.5 Η αρχή του δημοσίου συμφέροντος

Η αρχή του δημοσίου συμφέροντος αποτελεί μια βασική αρχή στον τομέα της δημόσιας διοίκησης και του δημόσιου δικαίου. Αυτή η αρχή διασφαλίζει ότι οι δημόσιες αρχές δρουν με σκοπό την προώθηση του γενικού κοινού συμφέροντος και την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας στο σύνολό της, ανεξάρτητα από ειδικά ή ιδιαίτερα συμφέροντα ομάδων ή ατόμων¹³². Σε πολλές χώρες, αυτή η αρχή είναι καταγεγραμμένη στο νομικό πλαίσιο και αποτελεί τον πυρήνα των δημοσίων πολιτικών και αποφάσεων. Στο ελληνικό σύνταγμα γίνεται συχνά αναφορά στην συγκεκριμένη αρχή με χαρακτηριστικά παραδείγματα τα άρθρα 1 παράγραφος 3, άρθρο 33 παράγραφος 2, άρθρο 103 παράγραφος 1, και άρθρο 106 παράγραφος 1¹³³.

---

¹²⁸ E. Mitard, *L' impartialite administrative*, AJDA, 1999, σελ. 478, Σ. Ν. Κτιστάκη, *Εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2014, σ.51

¹²⁹ Π. Δαγτογλού, *Αρχή της αμεροληψίας*, σ. 49

¹³⁰ Κ. Γώγος, *Κανόνες δεοντολογίας της δημόσιας διοίκησης*, σ. 44

¹³¹ Ι. Μαθιουδάκης, *Η αρχή της αμεροληψίας της διοίκησης*, εκδ. Ανιόν, σ. 31

¹³² Σ. Κτιστάκη, *Εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση*, εκδ. Παπαζήση, σ. 45, Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σ. 49

¹³³ Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σ.49, βλέπε υποσημείωση 116

Οι δημόσιες αποφάσεις, λοιπόν, πρέπει να λαμβάνονται με βάση τα κριτήρια του δημοσίου συμφέροντος και της δικαιοσύνης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισότιμη και δίκαιη εξυπηρέτηση των πολιτών και της κοινωνίας γενικότερα¹³⁴. Αυτή η αρχή είναι στενά συνδεδεμένη με άλλες βασικές αρχές της δημόσιας διοίκησης, όπως η διαφάνεια, η ευθύνη και η αμεροληψία. Η τήρηση αυτής της αρχής ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού προς τις δημόσιες αρχές και την καλή λειτουργία του δημοσίου τομέα¹³⁵.

Η αρχή του δημοσίου συμφέροντος αποτελεί θεμέλιο της δημόσιας διοίκησης και εξασφαλίζει ότι οι δράσεις των δημόσιων αρχών είναι προσανατολισμένες προς την προώθηση του κοινού συμφέροντος και τη διασφάλιση της ευημερίας και της δικαιοσύνης σε μία κοινωνία¹³⁶.

6.6 Η αρχή της χρηστής διοίκησης

Η χρηστή διοίκηση¹³⁷ εφαρμόζεται: α) στα διοικητικά έγγραφα και στην έκδοση διοικητικών πράξεων όπου υπάρχει διακριτική ευχέρεια, β) στην επικοινωνία μεταξύ πολίτη και δημόσιας διοίκησης και γ) όταν παρέχεται κάποια υπηρεσία. Αποτελεί νομικό θεμέλιο και κανόνα δικαίου με υπερνομοθετική ισχύ, δηλαδή υπερισχύει των τυπικών νόμων. Η νομική της εφαρμογή βασίζεται στο άρθρο 25 του Συντάγματος, το οποίο είναι υποκατηγορία της αρχής του κράτους δικαίου, καθώς και στο άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹³⁸.

Τα βασικά της υποστοιχεία περιλαμβάνουν: 1) την ευγένεια, 2) την ενημέρωση, 3) το πραγματικό ενδιαφέρον για την υπόθεση (εργατικότητα, καλή τεχνογνωσία του αντικειμένου και γνώση του διοικητικού δικαίου), 4) την ταχύτητα, 5) την αιτιολογία (έγγραφα και στάση), 6) την επίδειξη κοινωνικής ευαισθησίας (χωρίς δογματισμό και παρωπίδες) και 7) την αποδοχή των σύννομων αιτημάτων του πολίτη¹³⁹.

Αυτή η αρχή είναι συνώνυμη με την εξυπηρέτηση του πολίτη και αποσκοπεί στον απεγκλωβισμό του από τα γραφειοκρατικά εμπόδια εντός του πεδίου της αρμοδιότητας της δημόσιας διοίκησης.

---

¹³⁴ Μαρκαντωνάτου-Σκαλτσά Α., *Διοικητικό Δίκαιο, Εισαγωγή-Θεμελιώδεις έννοιες*, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2004, σ. 164

¹³⁵ Α. Γέροντας, *Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα -Θεσσαλονίκη, 2010, σ. 104

¹³⁶ Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σ. 49

¹³⁷ Β. Τζέμος, *Συνήγορος του Πολίτη*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σ.45

¹³⁸ ΣτΕ 2114/1984, 1149/1988

¹³⁹ Β. Τζέμος, Εφαρμοσμένο διοικητικό δίκαιο και αρχές δικαίου και μανάτζμεντ (www.publiclawjournal.com), σ. 14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Cases εφαρμογής των αρχών του διοικητικού δικαίου στην ΕΑΔ

7.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η εφαρμογή των αρχών διοικητικού δικαίου αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα για τη διασφάλιση της νομιμότητας, της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στη λειτουργία των δημόσιων οργανισμών. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ), ως ανεξάρτητη αρχή, διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στην προαγωγή της χρηστής διοίκησης στην Ελλάδα. Οι αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως η αρχή της νομιμότητας, η αρχή της διαφάνειας, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της αμεροληψίας, αποτελούν βασικούς οδηγούς στη λειτουργία της ΕΑΔ. Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση της ΕΑΔ μέσω της οργάνωσής της και των αρμοδιοτήτων της και η αποτύπωση των αρχών του διοικητικού δικαίου τόσο στο έργο της όσο και στη συλλογική της κατεύθυνση. Μέσω της ενσωμάτωσης αυτών των αρχών στις διαδικασίες και στις αποφάσεις της, η ΕΑΔ ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στους δημόσιους θεσμούς και προωθεί την αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο στη διασφάλιση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στον δημόσιο τομέα της Ελλάδας. Ιδρυθείσα με σκοπό την ενίσχυση της καταπολέμησης της διαφθοράς και της προαγωγής της χρηστής διοίκησης, η ΕΑΔ λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή με αρμοδιότητες ελέγχου και εποπτείας επί της δημόσιας διοίκησης. Η εφαρμογή των αρχών διοικητικού δικαίου αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για την επίτευξη των στόχων της ΕΑΔ, καθώς αυτές οι αρχές διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις και οι διαδικασίες της είναι δίκαιες, νόμιμες και διαφανείς.

Η αρχή της νομιμότητας είναι κεντρική στην αποστολή της ΕΑΔ. Η νομιμότητα απαιτεί όλες οι ενέργειες της αρχής να βασίζονται και να είναι σύμφωνες με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Αυτό εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις της ΕΑΔ είναι έγκυρες και υποκείμενες σε δικαστικό έλεγχο, προσφέροντας προστασία στα δικαιώματα των πολιτών και των φορέων που ελέγχονται. Η αρχή της νομιμότητας διασφαλίζει ότι η ΕΑΔ δεν λειτουργεί αυθαίρετα αλλά ακολουθεί σαφείς και προκαθορισμένους κανόνες.

Η αρχή της διαφάνειας είναι επίσης ουσιώδης για την ΕΑΔ. Η διαφάνεια στις διαδικασίες και τις αποφάσεις της ΕΑΔ ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στη λειτουργία της. Οι πολίτες

πρέπει να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που αφορούν τις δραστηριότητες της ΕΑΔ, γεγονός που προάγει τη λογοδοσία και την αίσθηση δικαιοσύνης. Η διαφάνεια επιτρέπει στους πολίτες να ενημερώνονται για τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ακολουθεί η ΕΑΔ, μειώνοντας τις πιθανότητες διαφθοράς και κακοδιοίκησης.

Η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί έναν ακόμη κρίσιμο πυλώνα της λειτουργίας της ΕΑΔ. Σύμφωνα με αυτήν την αρχή, οι ενέργειες και οι αποφάσεις της ΕΑΔ πρέπει να είναι ανάλογες με τους σκοπούς που επιδιώκουν. Η αναλογικότητα επιβάλλει ότι οι κυρώσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται από την ΕΑΔ δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξη του στόχου της προστασίας της νομιμότητας και της διαφάνειας. Αυτό προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών και των επιχειρήσεων από υπερβολικές ή αδικαιολόγητες επεμβάσεις.

Επιπλέον, η αρχή της αμεροληψίας είναι καίριας σημασίας για την ΕΑΔ. Η αμεροληψία διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις της αρχής λαμβάνονται χωρίς προκαταλήψεις ή προσωπικά συμφέροντα. Η αντικειμενικότητα και η δικαιοσύνη στις διαδικασίες ελέγχου και λήψης αποφάσεων είναι ουσιώδεις για την αξιοπιστία της ΕΑΔ. Η αμεροληψία διασφαλίζεται μέσω διαφανών διαδικασιών επιλογής και αξιολόγησης των υπαλλήλων της ΕΑΔ, καθώς και μέσω της ύπαρξης μηχανισμών ελέγχου και καταγγελιών για τυχόν παραβάσεις.

Η ΕΑΔ, στην προσπάθειά της να εφαρμόσει τις αρχές του διοικητικού δικαίου, έχει υιοθετήσει ένα πλαίσιο λειτουργίας που προάγει την καινοτομία και την αποτελεσματικότητα. Η αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής για τη διαχείριση των καταγγελιών και τη διεξαγωγή των ελέγχων αποτελεί μια σημαντική καινοτομία που ενισχύει την αποδοτικότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών. Επίσης, η συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού της ΕΑΔ διασφαλίζει ότι οι υπάλληλοι είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης.

Η συνεργασία της ΕΑΔ με άλλες εθνικές και διεθνείς αρχές και οργανισμούς αποτελεί επίσης έναν σημαντικό άξονα της στρατηγικής της. Μέσω αυτών των συνεργασιών, η ΕΑΔ επιτυγχάνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την ενίσχυση της διαφάνειας και της ακεραιότητας σε διεθνές επίπεδο. Οι διεθνείς συνεργασίες συμβάλλουν στη δημιουργία ενός παγκόσμιου δικτύου κατά της διαφθοράς, ενισχύοντας έτσι την αποτελεσματικότητα των εθνικών προσπαθειών.

Συνοψίζοντας, η εφαρμογή των αρχών διοικητικού δικαίου στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας είναι κρίσιμη για την επίτευξη των στόχων της. Μέσω της νομιμότητας, της διαφάνειας, της

αναλογικότητας και της αμεροληψίας, η ΕΑΔ διασφαλίζει ότι οι ενέργειες και οι αποφάσεις της είναι δίκαιες, νόμιμες και υπόκεινται σε έλεγχο. Αυτό ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στη δημόσια διοίκηση και προάγει τη διαφάνεια και την ακεραιότητα στον δημόσιο τομέα. Η ΕΑΔ, μέσα από την καινοτομία, τη συνεχή εκπαίδευση και τις διεθνείς συνεργασίες, συνεχίζει να αποτελεί βασικό πυλώνα στην προσπάθεια για ένα δημόσιο τομέα απαλλαγμένο από διαφθορά και κακοδιοίκηση.

7.2 « Η ΕΑΔ έλαβε καταγγελίες σχετικά με την κακοδιαχείριση και τις ανωμαλίες στα οικονομικά πεπραγμένα της απελθούσας περιφερειακής αρχής της Πελοποννήσου.»

Οι καταγγελίες αφορούσαν συγκεκριμένα την απευθείας ανάθεση δημοσίων συμβάσεων χωρίς την απαραίτητη διαγωνιστική διαδικασία, παραβιάζοντας έτσι τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων. Η ΕΑΔ, σεβόμενη την αρχή της νομιμότητας, προχώρησε σε μια ενδελεχή έρευνα για να διαπιστώσει κατά πόσο οι ενέργειες της περιφερειακής αρχής ήταν σύμφωνες με τις διατάξεις του νόμου 4412/2016 περί δημοσίων συμβάσεων¹⁴⁰. Η διαδικασία ελέγχου περιλάμβανε τις εξής ενέργειες: Η ΕΑΔ ζήτησε και έλαβε όλα τα απαραίτητα έγγραφα από την περιφερειακή αρχή, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων ανάθεσης, των συμβάσεων, και των σχετικών αιτιολογικών εκθέσεων. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με τους υπευθύνους των εμπλεκόμενων τμημάτων της περιφέρειας. Έπειτα οι νομικοί σύμβουλοι της ΕΑΔ ανέλαβαν την ανάλυση των εγγράφων για να διαπιστώσουν τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία. Εξετάστηκαν οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για τις αναθέσεις και αξιολογήθηκε αν πληρούσαν τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος για απευθείας αναθέσεις σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Οι συμβάσεις συγκρίθηκαν με τις διατάξεις του νόμου 4412/2016. Διαπιστώθηκε ότι οι αναθέσεις δεν δικαιολογούνταν από τις εξαιρετικές συνθήκες που προβλέπει ο νόμος, και ότι υπήρχαν επαναλαμβανόμενες αναθέσεις σε συγκεκριμένες εταιρείες χωρίς διαγωνισμό. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, η ΕΑΔ συνέταξε και παρέδωσε στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών μια

---

¹⁴⁰ Νόμος 4412/2016 περί δημοσίων συμβάσεων: [Εθνικό Τυπογραφείο](https://www.eaadhsy.gr/n4412/), <https://www.eaadhsy.gr/n4412/>

αναλυτική έκθεση με τα ευρήματα. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρξαν σοβαρές παραβιάσεις της νομοθεσίας και προτεινόταν η ακύρωση των παράνομων συμβάσεων.

Βάσει της αρχής της νομιμότητας και των ευρημάτων της έρευνας, η ΕΑΔ προχώρησε στις εξής ενέργειες:

Ακύρωση Συμβάσεων: Η ΕΑΔ πρότεινε την ακύρωση των παράνομων συμβάσεων και την εκ νέου προκήρυξη των έργων και προμηθειών μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και την ίση μεταχείριση όλων των υποψηφίων.

Κυρώσεις στους Υπεύθυνους: Προτάθηκε η επιβολή πειθαρχικών και ενδεχομένως ποινικών κυρώσεων στους υπεύθυνους της περιφερειακής αρχής που ενέκριναν τις παράνομες αναθέσεις, συμβάλλοντας έτσι στη λογοδοσία και τη συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο.

Θεσμικές Βελτιώσεις: Η ΕΑΔ υπέβαλε προτάσεις για τη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών της περιφέρειας ώστε να αποτραπούν παρόμοιες παραβάσεις στο μέλλον. Προτάθηκε η ενίσχυση των εσωτερικών ελέγχων και η συνεχής εκπαίδευση των υπαλλήλων σε θέματα νομιμότητας και διαφάνειας¹⁴¹.

Η εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας από την ΕΑΔ στην υπόθεση της Περιφέρειας Πελοποννήσου είχε σημαντικές θετικές επιπτώσεις. Πρώτον, αποκαταστάθηκε η νομιμότητα στη διαχείριση των δημοσίων πόρων, διασφαλίζοντας ότι οι αναθέσεις γίνονται με βάση διαφανείς και νόμιμες διαδικασίες. Δεύτερον, η παρέμβαση της ΕΑΔ ενίσχυσε την εμπιστοσύνη του κοινού στη δημόσια διοίκηση, δείχνοντας ότι οι παραβάσεις του νόμου δεν θα γίνονται ανεκτές και ότι υπάρχει λογοδοσία.

Η υπόθεση αυτή αποτελεί ένα σαφές παράδειγμα του πώς η εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου και ειδικότερα της νομιμότητας μπορεί να βελτιώσει τη λειτουργία των δημοσίων οργανισμών και να προάγει τη διαφάνεια και την ακεραιότητα στη δημόσια διοίκηση. Μέσω των δράσεων της, η ΕΑΔ συνεχίζει να διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση της διαφθοράς και την ενίσχυση της νομιμότητας στη δημόσια διοίκηση της Ελλάδας.

---

¹⁴¹ <https://www.ppel.gov.gr/i-ethniki-archi-diafanias-paredose-stin-isangelia-efeton-athinon-ekthesi-gia-ta-ikonomika-pepragmena-tis-apelthousas-periferiakis-archis-peloponnissou/> Επίσημη Ιστοσελίδα

7.3 Εφαρμογή της Αρχής της Νομιμότητας στην ΕΑΔ: Παράδειγμα Υποβολής Καταγγελιών

Ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής της αρχής της νομιμότητας από την ΕΑΔ είναι η διαδικασία υποβολής και διαχείρισης καταγγελιών.

Η ΕΑΔ έχει δημιουργήσει έναν ολοκληρωμένο μηχανισμό για την υποβολή καταγγελιών από πολίτες και φορείς, ο οποίος συμβάλλει στην τήρηση της νομιμότητας μέσω της καταπολέμησης των παραβιάσεων της νομοθεσίας. Οι καταγγελίες μπορεί να αφορούν θέματα διαφθοράς, κακοδιαχείρισης δημοσίων πόρων, παραβιάσεων της νομοθεσίας για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και άλλα συναφή ζητήματα.

Η διαδικασία υποβολής καταγγελίας περιλαμβάνει τα εξής βήματα¹⁴²:

Οι πολίτες μπορούν να υποβάλλουν καταγγελίες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της ΕΑΔ ή μέσω φυσικής αλληλογραφίας. Η πλατφόρμα παρέχει ένα εύχρηστο και ασφαλές περιβάλλον για την καταχώρηση των απαραίτητων πληροφοριών και στοιχείων. Στη συνέχεια η ΕΑΔ αξιολογεί την καταγγελία προκειμένου να διαπιστώσει εάν εμπίπτει στις αρμοδιότητές της και εάν περιλαμβάνει επαρκή στοιχεία για την έναρξη έρευνας. Σε αυτή τη φάση, μπορεί να ζητηθούν πρόσθετες πληροφορίες από τον καταγγέλλοντα. Εφόσον κριθεί ότι η καταγγελία είναι βάσιμη, η ΕΑΔ προχωρά στη διερεύνησή της. Η διερεύνηση περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων, την εξέταση μαρτύρων και την ανάλυση των δεδομένων που προκύπτουν από την έρευνα. Μετά την ολοκλήρωση της διερεύνησης, συντάσσεται πόρισμα το οποίο περιλαμβάνει τα ευρήματα της έρευνας και προτάσεις για τις περαιτέρω ενέργειες. Ανάλογα με την περίπτωση, το πόρισμα μπορεί να περιλαμβάνει προτάσεις για πειθαρχικές, διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις. Ο καταγγέλλων ενημερώνεται για την πορεία και τα αποτελέσματα της καταγγελίας του, διασφαλίζοντας έτσι τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη στη διαδικασία.

Ένα συγκεκριμένο παράδειγμα εφαρμογής αυτής της διαδικασίας αφορά την καταγγελία για παρατυπίες σε έργο που χρηματοδοτήθηκε από ευρωπαϊκά κονδύλια. Σε αυτή την περίπτωση, η ΕΑΔ έλαβε ανώνυμη καταγγελία για πιθανή κακοδιαχείριση και υπεξαίρεση κονδυλίων. Η ΕΑΔ διεξήγαγε ενδελεχή έρευνα, η οποία αποκάλυψε ότι υπήρχαν σοβαρές παρατυπίες στη διαχείριση των πόρων του έργου. Το πόρισμα της ΕΑΔ οδήγησε στην επιβολή πειθαρχικών μέτρων στους εμπλεκόμενους και στην έναρξη ποινικής διαδικασίας για την απόδοση ευθυνών¹⁴³.

---

¹⁴² <https://greece20.gov.gr/kataggelies-gia-erga/>

¹⁴³ <https://aead.gr/>

Η εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας από την ΕΑΔ μέσω της διαδικασίας διαχείρισης καταγγελιών αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο της στη διασφάλιση της διαφάνειας και της ορθής διοίκησης στη δημόσια σφαίρα. Η δυνατότητα των πολιτών να υποβάλλουν καταγγελίες και η δέσμευση της ΕΑΔ για τη διερεύνηση και αντιμετώπιση αυτών των καταγγελιών ενισχύουν την εμπιστοσύνη στη δημόσια διοίκηση και συμβάλλουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς.

7.4 Εφαρμογή της Αρχής της Αναλογικότητας από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) στον Έλεγχο Δημοσίων Συμβάσεων για Κατασκευαστικά Έργα

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) είναι επιφορτισμένη με τον έλεγχο των δημόσιων συμβάσεων στην Ελλάδα, προκειμένου να διασφαλίσει τη διαφάνεια και την αποτροπή της διαφθοράς. Ένα συγκεκριμένο έργο αφορά τον έλεγχο των κατασκευαστικών συμβάσεων για την κατασκευή δημόσιων υποδομών. Η φύση αυτών των έργων απαιτεί τη συλλογή και ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων ευαίσθητων πληροφοριών σχετικά με τις προσφορές, τις οικονομικές καταστάσεις των συμμετεχόντων εταιρειών, και τα προσωπικά δεδομένα των υπαλλήλων που εμπλέκονται στις διαδικασίες υποβολής προσφορών.

Για να διασφαλιστεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικών απορρήτων κατά την εκτέλεση των ελέγχων, η ΕΑΔ εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας μέσω των παρακάτω βημάτων:

1. Συλλογή δεδομένων μόνο όταν είναι αναγκαία:

Πριν από τη συλλογή δεδομένων, η ΕΑΔ διενεργεί ανάλυση κινδύνου για να καθορίσει ποια δεδομένα είναι απολύτως απαραίτητα για τον έλεγχο. Ενώ παράλληλα υπόκεινται και σε περιορισμό πληροφοριών δηλαδή συλλέγονται μόνο τα δεδομένα που είναι κρίσιμα για την αξιολόγηση της νομιμότητας και της διαφάνειας της σύμβασης, όπως η τελική προσφορά και οι αποδείξεις συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του έργου.

2. Παροχή περιορισμένης πρόσβασης στα δεδομένα:

Η πρόσβαση στα δεδομένα περιορίζεται σε εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους της ΕΑΔ. Κάθε υπάλληλος έχει πρόσβαση μόνο στα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Εφαρμόζονται πολιτικές ασφαλείας για την ταυτοποίηση και την επαλήθευση των χρηστών που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα. Όπου είναι δυνατόν, τα δεδομένα ανωνυμοποιούνται πριν από την ανάλυση, έτσι ώστε να μην είναι δυνατή η αναγνώριση των

ατόμων ή των εταιρειών και σε περιπτώσεις όπου η πλήρης ανωνυμοποίηση δεν είναι δυνατή, εφαρμόζεται ψευδωνυμοποίηση, με την αντικατάσταση των πραγματικών ονομάτων με κωδικούς.

3. Συγκρότηση επιτροπών ελέγχου για τη διαρκή παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας και την αναθεώρηση των διαδικασιών με βάση τα αποτελέσματα των ελέγχων:

Οι διαδικασίες αναθεωρούνται τακτικά με βάση τα σχόλια και τις παρατηρήσεις των εμπλεκόμενων μερών για να διασφαλιστεί η συνεχής βελτίωση.

Σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, η ΕΑΔ έλεγξε μια δημόσια σύμβαση για την κατασκευή ενός νέου νοσοκομείου στην Αθήνα. Κατά τη διαδικασία ελέγχου συλλέχθηκαν μόνο οι τελικές προσφορές των εταιρειών και οι οικονομικές καταστάσεις των τελευταίων τριών ετών. Μόνο οι υπάλληλοι που ήταν επιφορτισμένοι με τον έλεγχο της οικονομικής επάρκειας των εταιρειών είχαν πρόσβαση στις οικονομικές καταστάσεις. Τα δεδομένα των υπαλλήλων των εταιρειών ανωνυμοποιήθηκαν, αντικαθιστώντας τα ονόματα με αριθμητικούς κωδικούς. Ως εκ τούτου μειώθηκε ο κίνδυνος παραβίασης της ιδιωτικότητας των εμπλεκόμενων ατόμων και εταιρειών.

Με αποτέλεσμα οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν πιο αποδοτικά, καθώς οι υπάλληλοι είχαν πρόσβαση μόνο στα απαραίτητα δεδομένα. Η διαφάνεια στις διαδικασίες ελέγχου ενίσχυσε την εμπιστοσύνη του κοινού προς την ΕΑΔ.

Η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας από την ΕΑΔ στις διαδικασίες ελέγχου δημοσίων συμβάσεων αποτελεί ένα πρότυπο για τη διαχείριση ευαίσθητων δεδομένων σε δημόσιες διαδικασίες. Η σωστή εφαρμογή της αρχής διασφαλίζει τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα, χωρίς να θυσιάζει την προστασία των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικών απορρήτων.

7.5 Case study : Χορήγηση Στοιχείων Περαιτωμένου Ελέγχου

Στο πλαίσιο της διαφάνειας και της αμεροληψίας, η Σχολική Επιτροπή του Δήμου προβαίνει σε συγκεκριμένες διαδικασίες κατά τον έλεγχο καταγγελιών. Σύμφωνα με τις διαδικασίες αυτές, ο καταγγελλόμενος έχει δικαίωμα να ζητήσει και να λάβει αντίγραφα εγγράφων που σχετίζονται με την υπόθεση του. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν την καταγγελία, τα συνημμένα τιμολόγια της καταγγελίας, έγγραφο του/της Προέδρου του ΔΣ του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, έγγραφο μέλους του ΔΣ του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του

Σχολείου, έγγραφο της καταγγέλλουσας προς τον/την διευθυντή/ντρια, καθώς και δύο εξετάσεις προσώπων που λήφθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου¹⁴⁴.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ), κατά τη διάρκεια του webinar που πραγματοποιήθηκε 24 Απριλίου 2024¹⁴⁵, παρουσίασε τις διαδικασίες που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR) κατά τη διάρκεια των ελεγκτικών διαδικασιών. Η παρουσίαση αυτή εστίασε στα βασικά σημεία προστασίας προσωπικών δεδομένων κατά τη συλλογή πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές και ανέδειξε την ανάγκη για διαφάνεια και αμεροληψία.

Σύμφωνα με τη διαδικασία διαχείρισης αναφορών του ν. 4990/2022 του Εξωτερικού Διαύλου της ΕΑΔ, ο αναφέρων ενημερώνεται για την παραλαβή της αναφοράς. Εξετάζεται εάν η αναφορά εμπίπτει στο ν. 4990/2022 και, εάν ναι, αποστέλλεται στους αρμόδιους φορείς. Παρακολουθείται η πορεία της αναφοράς και ο αναφέρων ενημερώνεται για τις ενέργειες που αναλαμβάνονται.

Για την εφαρμογή τεχνικών μέτρων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του πλαισίου του ν. 4990/2022, οι ελεγκτές και οι υπάλληλοι της ΕΑΔ είναι πάντα ευαισθητοποιημένοι προς την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ακολουθούνται συγκεκριμένες διαδικασίες για τη διασφάλιση των δεδομένων, διασφαλίζοντας έτσι την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που συλλέγονται.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, με τις ενέργειές της, επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της για τη διαφάνεια και την αμεροληψία στις ελεγκτικές διαδικασίες, διασφαλίζοντας ότι όλες οι ενέργειες

144

https://www.google.com/search?q=%CF%82%CE%B5%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CF%81+%CE%95%CE%91%CE%94+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%B7%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7+%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD+%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85+%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85+%CF%85%CE%BF%CE%B8+%CF%84%CE%B8%CE%B2%CE%B5&sca_esv=a334b21506059727&sxsrf=ADLYWII3vRhr4G2qoeo4lzk7uqs5r3V7Lw%3A1717325738303&ei=qk9cZtqFEvXgxc8Pi_er0Ao&udm=&ved=0ahUKewjaguH04LyGaxV1cPEDHYv7CqoQ4dUDCBA&uact=5&oq=%CF%82%CE%B5%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CF%81+%CE%95%CE%91%CE%94+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%B7%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7+%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD+%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85+%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85+%CF%85%CE%BF%CE%B8+%CF%84%CE%B8%CE%B2%CE%B5&gs_l=egxnd3Mtd2l6LXNlcnAib8-CzrXOss65zr3Osc-BIM6VzphOICDPh86_z4HOt86zzrfPg863IM-Dz4TOv865z4fOtc6vz4nOvSDPgM61z4HOsc-Ezr_OvM6t3r3Ov8-FIM61zrvOrc6zz4fOv8-FIM-Fzr_OuCDPhM64zrLOtTIFECEYoAEyBRAhGKABSO0hUPIIWNngcAF4AJABAJgB0gGgAZ4HqgEFMC40LjG4AQPIAQD4AQGYAgSgAuQFmAMAIAYBkgcDMC40oAfbEw&scient=gws-wiz-serp#fpstate=ive&vld=cid:1a18ca26,vid:LUMu3vnnUsI,st:0

¹⁴⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=LUMu3vnnUsI>

πραγματοποιούνται με απόλυτο σεβασμό προς τα προσωπικά δεδομένα και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών.

7.5 Ερώτημα Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων ΜΦΗ, ως προς τον χρόνο διατήρησης του εντύπου «ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΜΦΗ».

Ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων μιας Μονάδας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ) ρώτησε σχετικά με τον χρόνο διατήρησης του εντύπου «Ερωτηματολόγιο Δήλωσης Υγείας Εργαζομένου σε ΜΦΗ». Το Γραφείο Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων της ΕΑΔ ζήτησε την άποψη του αρμόδιου Τομέα. Ο Τομέας, βασιζόμενος στη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) το 2020, απάντησε ότι τα έντυπα πρέπει να τηρούνται από τις ΜΦΗ και άλλες σχετικές δομές μέχρι να παρέλθει η περίοδος παραγραφής του ποινικού αδικήματος, όπως θα κριθεί από την Εισαγγελική Αρχή. Σε άλλες περιπτώσεις, τα δεδομένα πρέπει να τηρούνται μόνο για το χρονικό διάστημα που είναι απαραίτητο για την επίτευξη των σκοπών της επεξεργασίας και μπορούν να καταστραφούν μετά την παρέλευση ενός έτους από τη λήξη της επεξεργασίας, καθώς αυτό το χρονικό διάστημα θεωρείται επαρκές για την υποβολή τυχόν καταγγελίας¹⁴⁶.

Η αρχή της διαφάνειας είναι ουσιαστική για την επικοινωνία δεδομένων και αποφάσεων με τους ενδιαφερόμενους. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η απάντηση από τον Τομέα αναδεικνύει αυτήν την αρχή με τους εξής τρόπους:

1. Διαφάνεια στην Ανάλυση: Η απάντηση παρέχει σαφείς εξηγήσεις σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων. Διευκρινίζει τους λόγους για τους οποίους δεν είναι απαραίτητη η διατήρηση των δεδομένων για περισσότερο από ένα έτος, εκτός αν σχετίζονται με ποινικά αδικήματα.
2. Ανοιχτή Ανταλλαγή Πληροφοριών: Η πηγή της πληροφορίας, δηλαδή η δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) του 2020, καθιστά σαφές ότι οι οδηγίες είναι σύμφωνες με τα ευρωπαϊκά πρότυπα προστασίας δεδομένων.

---

¹⁴⁶[https://www.youtube.com/watch?v=bkOeVd-](https://www.youtube.com/watch?v=bkOeVd-0qa4&ab_channel=%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%91%CF%81%CF%87%CE%AE%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82)

0qa4&ab_channel=%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%91%CF%81%CF%87%CE%AE%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82

3. Εύκολη Κατανόηση: Η απάντηση διατυπώνεται με απλή γλώσσα χωρίς να χρησιμοποιούνται νομικοί όροι που θα δυσκολεύουν τους απλούς χρήστες να κατανοήσουν τα δικαιώματά τους σε σχέση με τα δεδομένα τους.

Συνολικά, η απάντηση παρουσιάζει ένα υψηλό επίπεδο διαφάνειας, διευκρινίζοντας τους λόγους και τις διαδικασίες που αφορούν τη διατήρηση των δεδομένων.

Η αρχή της αναλογικότητας υποδεικνύει ότι η διατήρηση των δεδομένων πρέπει να είναι ανάλογη προς τον σκοπό για τον οποίο συλλέγονται και επεξεργάζονται. Στο παράδειγμά μας, ο Τομέας προσφέρει οδηγίες σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων σε σχέση με τον χρόνο που είναι ανάγκη να τα κρατήσουν οι Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ).

Συγκεκριμένα, ο Τομέας καθορίζει ότι η διατήρηση των δεδομένων πρέπει να είναι ανάλογη προς τους σκοπούς της επεξεργασίας. Σε περιπτώσεις ποινικών αδικημάτων, τα δεδομένα πρέπει να διατηρούνται μέχρι την παραγραφή του αδικήματος, ενώ σε άλλες περιπτώσεις πρέπει να καταστραφούν μετά από ένα έτος από τη λήξη της επεξεργασίας.

Έτσι, η απάντηση εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας, εξασφαλίζοντας ότι η διατήρηση των δεδομένων είναι ανάλογη προς τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και επεξεργάζονται.

Κεφάλαιο 8^ο

Συμπεράσματα

Οι Ανεξάρτητες Αρχές, ως θεσμοθετημένοι φορείς, έχουν την ευθύνη να ελέγχουν την κακοδιοίκηση και να ρυθμίζουν τις δημόσιες δομές και το πλαίσιο λειτουργίας τους. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) λειτουργεί ως αυτοδύναμος και ανεξάρτητος οργανισμός με κεντρικό σκοπό την εγκαθίδρυση και εφαρμογή ενός θεσμικού πλαισίου που διασφαλίζει τη διαφάνεια και την ακεραιότητα στις δημόσιες διοικήσεις. Αυτό το πλαίσιο στηρίζεται στις αρχές της διαφάνειας, της αμεροληψίας και της αξιοκρατίας, διασφαλίζοντας την ίση και δίκαιη μεταχείριση όλων.

Μία από τις βασικές λειτουργίες της ΕΑΔ είναι να εποπτεύει και να ελέγχει τις δημόσιες υπηρεσίες μέσω μιας αυστηρά καθορισμένης διαδικασίας ελέγχων. Η αρχή είναι υπεύθυνη για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των περιστατικών κακοδιοίκησης, διαφθοράς και παρατυπιών. Η διαδικασία αυτή τηρεί αυστηρά κριτήρια και επιτρέπει την αμερόληπτη αξιολόγηση των δεδομένων και των καταγγελιών, με βάση τα στοιχεία και τις αποδείξεις.

Με την εφαρμογή αυτής της προσέγγισης, η ΕΑΔ διασφαλίζει ότι οι έλεγχοι και οι αξιολογήσεις γίνονται με γνώμονα την ακεραιότητα και την αντικειμενικότητα, αποφεύγοντας υποκειμενικούς παράγοντες. Η δέσμευση της ΕΑΔ για διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης του κοινού προς τη διαδικασία ελέγχου και λογοδοσίας. Η διαφάνεια στις διαδικασίες και στις αποφάσεις ενισχύει την αίσθηση λογοδοσίας και αποτρέπει κάθε πιθανή ευνοιοκρατία ή νεποτισμό.

Με κέντρο βάρους των ελεγκτικών υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα είναι η ικανοποίηση των αναγκών και των προσδοκιών των πολιτών. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) εργάζεται για την επίτευξη αυτού του στόχου παρέχοντας υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που βελτιστοποιούν τις διαδικασίες και εξοικονομούν χρόνο και πόρους τόσο για τους πολίτες όσο και για τις δημόσιες υπηρεσίες. Οι συνέπειες μιας αποδοτικής και ανώτερης ελεγκτικής διακυβέρνησης εκτείνονται πέρα από την απλή ευκολία - μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία ενός ανθεκτικού, ευέλικτου και καλά οργανωμένου κρατικού μηχανισμού. Σε ένα τέτοιο σύστημα, οι πολίτες εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους προς το κράτος με ταχύτητα και συνέπεια, ενώ το κράτος, από την πλευρά του, λειτουργεί με διαφάνεια, αξιοπιστία και εστίαση στον πολίτη.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) έχει επικεντρωθεί στη μεταρρύθμιση και βελτίωση των διαδικασιών της μέσω της εφαρμογής προηγμένων ψηφιακών εργαλείων, στοχεύοντας στη

μεγαλύτερη διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στον δημόσιο τομέα. Κεντρικό στοιχείο αυτής της ψηφιακής προόδου είναι η ολοκληρωμένη πλατφόρμα της ΕΑΔ, η οποία επιτρέπει τη διαχείριση και εποπτεία των διαδικασιών ελέγχου και αναφορών με μεγαλύτερη ευκολία και ακρίβεια. Οι πολίτες έχουν πλέον τη δυνατότητα να υποβάλλουν αναφορές και καταγγελίες ηλεκτρονικά μέσω αυτής της πλατφόρμας. Με την ψηφιοποίηση αυτών των διαδικασιών μειώνεται η γραφειοκρατία, διευκολύνεται η πρόσβαση σε υπηρεσίες και επιταχύνεται η επεξεργασία των αιτημάτων. Αντί να χρειάζεται να επισκέπτονται φυσικά τα γραφεία της ΕΑΔ, οι πολίτες μπορούν να υποβάλουν τις αναφορές τους από το σπίτι τους, επεκτείνοντας τη συμμετοχή και την πρόσβαση. Η ΕΑΔ χρησιμοποιεί επίσης ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας για να ενημερώνει τους πολίτες και τους φορείς σε πραγματικό χρόνο. Μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων και SMS, η Αρχή παρέχει τακτικές ενημερώσεις σχετικά με την πορεία των αναφορών, τα αποτελέσματα των ερευνών και άλλες κρίσιμες πληροφορίες. Αυτό συμβάλλει στη διαφάνεια της διαδικασίας, παρέχοντας σαφείς πληροφορίες και μειώνοντας την αβεβαιότητα για τους ενδιαφερόμενους. Η ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΕΑΔ έχει βελτιώσει σημαντικά την ευχρηστία της διαδικασίας υποβολής ενστάσεων. Οι πολίτες μπορούν να υποβάλουν τις ενστάσεις τους ηλεκτρονικά, να κάνουν τροποποιήσεις αν χρειαστεί και να συμμετέχουν πιο αποτελεσματικά στη διαδικασία. Η χρήση προκαθορισμένων δεδομένων και δομημένων κατηγοριών πληροφοριών έχει κάνει τη διαδικασία πιο οργανωμένη, ενώ η δυνατότητα επισύναψης υποστηρικτικών εγγράφων ενισχύει την εγκυρότητα των αναφορών. Η υιοθέτηση αυτών των ηλεκτρονικών εργαλείων από την ΕΑΔ έχει επίσης επιφέρει βελτιώσεις στη συνολική διαχείριση των διαδικασιών. Η ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση των διαδικασιών έχουν μειώσει την ανάγκη για χειροκίνητη εργασία και γραφειοκρατία, οδηγώντας σε καλύτερη αξιοποίηση των πόρων και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Οι διαδικασίες έγιναν πιο αποδοτικές, εξαλείφοντας τις καθυστερήσεις και τις πιθανές ανακρίβειες που σχετίζονται με τη χειροκίνητη επεξεργασία. Το προσωπικό της ΕΑΔ έχει πλέον τη δυνατότητα να εστιάσει σε στρατηγικές δραστηριότητες και σε εργασίες που προσθέτουν μεγαλύτερη αξία, με τη διαδικασία υποβολής αναφορών να γίνεται πιο γρήγορη και λιγότερο χρονοβόρα.

Η διαδικασία υποβολής και διαχείρισης καταγγελιών από την ΕΑΔ ενσαρκώνει την εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας στον δημόσιο τομέα, καθιστώντας τον μηχανισμό της προσανατολισμένο στην ακριβή και δίκαιη διερεύνηση των παραβάσεων. Το σύστημα που έχει διαμορφώσει η ΕΑΔ επιτρέπει στους πολίτες και στους φορείς να καταγγέλλουν παραβάσεις όπως

η διαφθορά, η κακοδιαχείριση δημοσίων πόρων, και οι παραβιάσεις της νομοθεσίας σχετικά με συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, δημιουργώντας ένα περιβάλλον διαφάνειας και λογοδοσίας.

Η διαδικασία υποβολής και διαχείρισης καταγγελιών από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) αποδεικνύει την αποτελεσματικότητα του θεσμικού της ρόλου στην προώθηση της διαφάνειας και της νομιμότητας στον δημόσιο τομέα. Η ενσωμάτωσή της σε μια ευέλικτη και προσαρμοσμένη διαδικασία καταγγελιών, που περιλαμβάνει τόσο ηλεκτρονικές όσο και φυσικές υποβολές, αναδεικνύει την δέσμευσή της για διασφάλιση προσβασιμότητας και προστασίας των δεδομένων των πολιτών. Με την ενσωμάτωση των μηχανισμών αξιολόγησης καταγγελιών και τη συγκέντρωση μόνο των απαραίτητων στοιχείων, όπως οι τελικές προσφορές και οι οικονομικές καταστάσεις, διασφαλίζουν ότι η έρευνα διεξάγεται με εστίαση και αποτελεσματικότητα. Μεσώ της προσεκτικής διαδικασίας αξιολόγησης των καταγγελιών και της διερεύνησης, η οποία περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων και την εξέταση μαρτύρων, ενισχύει τη διασφάλιση της ακρίβειας και της εγκυρότητας των ευρημάτων.

Η σύνταξη πορισμάτων με προτάσεις για πειθαρχικές, διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις υπογραμμίζει τη δέσμευση της ΕΑΔ για την αυστηρή εφαρμογή των κανόνων και την επιβολή των κατάλληλων μέτρων. Η ενημέρωση των καταγγελλόντων για την πορεία και τα αποτελέσματα της καταγγελίας ενισχύει τη διαφάνεια και ενδυναμώνει την εμπιστοσύνη του κοινού στη διαδικασία.

Η περίπτωση ελέγχου για κακοδιαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων υπογραμμίζει την αποτελεσματικότητα της ΕΑΔ στη διερεύνηση σοβαρών παρατυπιών και την επιβολή ποινικών και πειθαρχικών μέτρων. Η διαδικασία αυτή αποδεικνύει την ικανότητα της ΕΑΔ να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διαχείρισης ευαίσθητων δεδομένων με επαγγελματισμό και δέσμευση για τη νομιμότητα.

Συνολικά, η εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας από την ΕΑΔ μέσα από τη διαδικασία διαχείρισης καταγγελιών αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο της στη διασφάλιση της διαφάνειας και της ακεραιότητας στον δημόσιο τομέα. Η ικανότητα της ΕΑΔ να διαχειρίζεται καταγγελίες αποτελεσματικά και με διαφάνεια ενισχύει την εμπιστοσύνη των πολιτών και προάγει την καταπολέμηση της διαφθοράς, ενδυναμώνοντας τη διατήρηση ενός λειτουργικού και διαφανούς δημόσιου τομέα.

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της διαφάνειας και της αποτροπής της διαφθοράς μέσω του ελέγχου των δημόσιων συμβάσεων στην Ελλάδα. Στον τομέα των κατασκευαστικών έργων για δημόσιες υποδομές, η διαχείριση και η προστασία των δεδομένων απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, καθώς περιλαμβάνουν ευαίσθητες πληροφορίες όπως προσφορές, οικονομικές καταστάσεις και προσωπικά δεδομένα υπαλλήλων. Η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας είναι καθοριστική για τη σωστή ισορροπία μεταξύ διαφάνειας και προστασίας των δεδομένων.

Η ΕΑΔ εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας με αυστηρότητα, ξεκινώντας με την απαραίτητη ανάλυση κινδύνου για τη συλλογή δεδομένων. Συλλέγονται μόνο οι πληροφορίες που είναι απολύτως αναγκαίες για την αξιολόγηση της νομιμότητας και της διαφάνειας των δημόσιων συμβάσεων, όπως οι τελικές προσφορές και οι αποδείξεις συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές. Αυτό εξασφαλίζει ότι τα δεδομένα που συλλέγονται είναι επαρκή για τον σκοπό του ελέγχου, αλλά όχι υπερβολικά λεπτομερή, ελαχιστοποιώντας τον κίνδυνο για την ιδιωτικότητα των συμμετεχόντων. Η περιορισμένη πρόσβαση στα δεδομένα, η οποία διασφαλίζεται με αυστηρές πολιτικές ασφαλείας και έλεγχο ταυτοποίησης των χρηστών, είναι επίσης σημαντική. Μόνο εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που απαιτούνται για τα καθήκοντά τους, ενώ όπου είναι δυνατό, εφαρμόζεται ανωνυμοποίηση και ψευδωνυμοποίηση. Η πρακτική αυτή προστατεύει τα προσωπικά δεδομένα και τα εμπορικά απόρρητα, περιορίζοντας τις δυνατότητες πρόσβασης σε ευαίσθητες πληροφορίες μόνο στους σχετικούς υπαλλήλους.

Η σύσταση επιτροπών ελέγχου για τη συνεχή παρακολούθηση και αναθεώρηση της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας δείχνει δέσμευση για συνεχή βελτίωση. Αυτές οι επιτροπές αξιολογούν τις διαδικασίες ελέγχου και ενσωματώνουν τα σχόλια και τις παρατηρήσεις για την αναβάθμιση των διαδικασιών, διασφαλίζοντας την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων.

Η πρακτική εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας από την ΕΑΔ στο παράδειγμα του ελέγχου της κατασκευής του νέου νοσοκομείου στην Αθήνα επιβεβαιώνει την ορθότητα της προσέγγισης. Η επιλογή να συλλεχθούν μόνο οι τελικές προσφορές και οι οικονομικές καταστάσεις των τελευταίων τριών ετών, με περιορισμένη πρόσβαση και ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων, αποδεικνύει ότι η ΕΑΔ συνδυάζει αποτελεσματικότητα και προστασία της ιδιωτικότητας με επιτυχία. Η αποδοτικότητα των ελέγχων αυξήθηκε, ενισχύοντας παράλληλα την εμπιστοσύνη του κοινού στην ΕΑΔ.

Συνολικά, η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας από την ΕΑΔ καταδεικνύει ένα πρότυπο διαχείρισης ευαίσθητων δεδομένων στο πλαίσιο των δημόσιων διαδικασιών. Δημόσια Διαφάνεια και Λογοδοσία: Δημιουργία τακτικών εκθέσεων και δημόσιων αναφορών που να περιγράφουν τις διαδικασίες ελέγχου, την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας και τα αποτελέσματα των ελέγχων. Η δημοσίευση αυτών των αναφορών θα ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, ενισχύοντας έτσι την εμπιστοσύνη του κοινού και ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία εποπτείας.

Ακόμη ένα παράδειγμα εφαρμογής των αρχών του διοικητικού δικαίου που αναφέρθηκε προηγουμένως αφορά τη Σχολική Επιτροπή του Δήμου που εξασφαλίζει τη διαφάνεια και την αμεροληψία κατά την εξέταση καταγγελιών, δίνοντας τη δυνατότητα στους καταγγελλόμενους να αποκτήσουν αντίγραφα όλων των σχετικών εγγράφων. Αυτό βοηθά στην κατανόηση της διαδικασίας και διασφαλίζει ότι η όλη διαδικασία είναι δίκαιη. Συνολικά, η ΕΑΔ επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της για την ακεραιότητα, τη διαφάνεια και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Μέσα από τις δράσεις της, ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στη δημόσια διοίκηση και προάγει τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διαδικασιών. Ένα από τα πιο κρίσιμα στοιχεία στις διαδικασίες της ΕΑΔ είναι η συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR). Η προστασία των προσωπικών δεδομένων των καταγγελλόντων, των καταγγελλομένων και όλων των εμπλεκομένων είναι κεντρική στις ελεγκτικές διαδικασίες της Αρχής. Η διασφάλιση της ασφάλειας και της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που διαχειρίζεται η ΕΑΔ είναι θεμελιώδης για τη διατήρηση της ιδιωτικότητας των ατόμων και την πρόληψη της κατάχρησης των δεδομένων. Αυτό ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού και διασφαλίζει ότι η ΕΑΔ λειτουργεί σύμφωνα με τις υψηλότερες προδιαγραφές προστασίας δεδομένων.

Τέλος, από την ανάλυση της απάντησης του Τομέα σχετικά με τον χρόνο διατήρησης του εντύπου «Ερωτηματολόγιο Δήλωσης Υγείας Εργαζομένου σε ΜΦΗ», προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα: Η διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων είναι σε πλήρη συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές οδηγίες, όπως καθορίζονται από τη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) του 2020. Ο Τομέας παρέχει σαφή και τεκμηριωμένη καθοδήγηση για την περίοδο διατήρησης των εντύπων, τονίζοντας ότι η διατήρηση πρέπει να είναι περιορισμένη και αναλογική προς τους σκοπούς της

επεξεργασίας. Η διαφάνεια της διαδικασίας αποδεικνύεται μέσω της ακριβούς επικοινωνίας σχετικά με τη διάρκεια διατήρησης των δεδομένων. Η απάντηση του Τομέα εξηγεί ξεκάθαρα γιατί τα δεδομένα πρέπει να διατηρούνται μόνο για ένα χρόνο μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας, εκτός αν συνδέονται με ποινικά αδικήματα, όπου η διατήρηση πρέπει να διαρκεί έως την παραγραφή του αδικήματος. Αυτό ενισχύει την κατανόηση των διαδικασιών και των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων.

Η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας εξασφαλίζει ότι η διατήρηση των δεδομένων είναι συνετή και κατάλληλη για τους σκοπούς της επεξεργασίας, χωρίς να υπερβαίνει τις απαιτούμενες χρονικές περιόδους. Η εν λόγω πρακτική προστατεύει τα προσωπικά δεδομένα από ανεπιθύμητη ή περιττή διατήρηση, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ιδιωτικότητας και της ασφάλειας των δεδομένων.

Συνολικά, οι κατευθυντήριες γραμμές του Τομέα αντανακλούν τη δέσμευση για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα πρότυπα προστασίας δεδομένων, ενισχύοντας τη διαφάνεια και την αναλογικότητα στη διαχείριση των προσωπικών δεδομένων στις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων.

Συνοψίζοντας, η εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) προσφέρει πληθώρα πλεονεκτημάτων και οδηγεί σε σημαντικά συμπεράσματα που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία των διαδικασιών της. Καταρχάς, η τήρηση της διαφάνειας αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες λειτουργίας της ΕΑΔ. Η διαφάνεια στις ελεγκτικές διαδικασίες σημαίνει ότι όλες οι ενέργειες και τα ευρήματα της Αρχής είναι προσβάσιμα και κατανοητά στο κοινό, ενισχύοντας έτσι την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους δημόσιους φορείς. Αυτή η προσέγγιση προάγει την ανοιχτότητα στη διοίκηση και επιτρέπει στους πολίτες να γνωρίζουν τις διαδικασίες και τα αποτελέσματα των ελέγχων, συμβάλλοντας στην ενημέρωση και την εμπλοκή τους στη διακυβέρνηση.

Η αμεροληψία είναι μια άλλη σημαντική αρχή του διοικητικού δικαίου που εφαρμόζεται στην ΕΑΔ. Οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται χωρίς προκατάληψη ή μεροληψία εξασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες είναι αντικειμενικές και δίκαιες. Αυτό όχι μόνο ενισχύει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων και των αποφάσεων της Αρχής αλλά και διασφαλίζει ότι όλες οι πλευρές μιας υπόθεσης αντιμετωπίζονται ισότιμα. Η δέσμευση της ΕΑΔ στην αμεροληψία είναι ουσιαστική για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού και την εξασφάλιση ότι οι ελεγκτικές διαδικασίες διεξάγονται με δίκαιο τρόπο.

Η λογοδοσία είναι επίσης ένα βασικό στοιχείο που προκύπτει από την εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου. Η ΕΑΔ δεσμεύεται να ενημερώνει τους πολίτες για την πορεία των αναφορών και των καταγγελιών τους. Αυτό όχι μόνο ενισχύει τη διαφάνεια αλλά και την υπευθυνότητα της διοίκησης, καθώς οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις ενέργειες που λαμβάνονται και να ενημερώνονται για τα αποτελέσματα των ελέγχων. Αυτή η διαδικασία λογοδοσίας προάγει το αίσθημα δικαιοσύνης και διαφάνειας στην κοινωνία, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς.

Η συνεχής εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και ελεγκτών της ΕΑΔ είναι επίσης καθοριστική για την επιτυχή εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου. Η ευαισθητοποίηση σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και η κατανόηση των αρχών της διαφάνειας και της αμεροληψίας εξασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες ελέγχου είναι υψηλής ποιότητας και ακεραιότητας. Αυτό όχι μόνο βελτιώνει τη λειτουργία της Αρχής αλλά και διασφαλίζει ότι οι πολίτες μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη στις ελεγκτικές διαδικασίες και στα αποτελέσματα που παράγονται.

Η ύπαρξη συστηματικότητας και τάξης στις διαδικασίες της ΕΑΔ είναι άλλο ένα σημαντικό αποτέλεσμα της εφαρμογής των αρχών του διοικητικού δικαίου. Οι σαφείς και διαφανείς διαδικασίες διασφαλίζουν την ορθή διαχείριση των καταγγελιών και των ελέγχων, αποτρέποντας τη δημιουργία αμφισβητήσεων ή παρανοήσεων σχετικά με τις ενέργειες της Αρχής. Η τάξη και η συστηματικότητα στις διαδικασίες συμβάλλουν στη διασφάλιση ότι όλες οι ενέργειες πραγματοποιούνται με τον πλέον αποτελεσματικό και δίκαιο τρόπο.

Τέλος, η εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου από την ΕΑΔ συμβάλλει στην ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης. Η διαφάνεια, η λογοδοσία και η αμεροληψία είναι θεμελιώδεις αρχές που προάγουν τη δημοκρατική συμμετοχή και την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς. Η διασφάλιση ότι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με αντικειμενικότητα και δικαιοσύνη είναι ουσιαστική για μια υγιή δημοκρατία. Η ΕΑΔ, με τις πρακτικές της, ενισχύει τη δημοκρατική διακυβέρνηση και την εμπιστοσύνη του κοινού, εξασφαλίζοντας ότι οι ελεγκτικές διαδικασίες είναι δίκαιες, διαφανείς και αξιόπιστες.

Συνολικά, η εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου από την ΕΑΔ όχι μόνο βελτιώνει τη λειτουργία της αλλά και προάγει τη διαφάνεια, την αμεροληψία και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η δέσμευση αυτή προς τις αρχές του διοικητικού δικαίου

εξασφαλίζει ότι η ΕΑΔ λειτουργεί με τρόπο που είναι ανοιχτός, δίκαιος και υπεύθυνος, συμβάλλοντας έτσι στην καλή διακυβέρνηση και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού. Η ΕΑΔ αποτελεί παράδειγμα για το πώς η εφαρμογή των αρχών του διοικητικού δικαίου μπορεί να οδηγήσει σε αποτελεσματικές και αξιόπιστες διοικητικές διαδικασίες που προάγουν την διαφάνεια, την αμεροληψία και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ελληνόγλωσσή βιβλιογραφία

- Θ. Αντωνίου, Γενικές Αρχές Δημοσίου Δικαίου, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2014,
- Μ. Βενετσανοπούλου, Κακοδιοίκηση και διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση: ελεγκτικοί μηχανισμοί, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα -Θεσσαλονίκη, 2014,
- Α. Γέροντας, Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010,
- Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004,
- Ν. Διαμαντούρου, Δημοκρατία, Κράτος Δικαίου και ο Ombudsman, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, εκδ. Θεμέλιο, Μάιος 2006,
- Χ. Δετσαρίδης, Οι Ανεξάρτητες Αρχές και η τυπική διάκριση των εξουσιών, ΔτΑ 2009,
- Κασταντάς,Β., ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022,
- Κιτωνάκη Ν. , Κυπαρίσης Δ., Εσωτερικός Έλεγχος στη Δημόσια Διοίκηση: σύγχρονες τάσεις και καλές πρακτικές, στο παθογένειες της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και προτάσεις υπέρβασης τους, 2019,
- Κοϊμτζόγλου, Ι.Ε., Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου, Γ΄ Έκδοση. Αθήνα, εκδ. Σάκκουλα, 2005,
- Κτιστάκη, Σ. , Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2014,
- Αντ. Μακρίδη, Διοίκηση και Κοινωνία. Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα. «Το έλατο στην άμμο» ή ο Ombudsman στην Ελλάδα, εκδ. Θεμέλιο, 1999,
- Λαζαράτος Π. , Διοικητικό δικονομικό δίκαιο, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2012,
- Α. Μακρυδημήτρης - Μ. Πραβίτα, Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2010,
- Μαρκαντωνάτου-Σκαλτσά, Διοικητικό δίκαιο, εισαγωγή- Θεμελιώδης έννοιες , 2004, Ν.
- Μιχαλοπούλος, Η επιστήμη της δημόσιας διοίκησης, εκδ. Παπαζήση, 2016,
- Ελ. Μπέσιλα – Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Οι ανεξάρτητες Αρχές. Ο συνήγορος του Πολίτη, Τόμος Α΄ , εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004,
- Ελ. Μπέσιλα- Μακρίδη, Έλεγχος Διοίκησης. Η εθνική αρχή διαφάνειας Ν. 4622/2019, Τόμος Β΄ , εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020,

Ράικος, Δ. , Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά: Από τη σκοπιά του Διοικητικού Δικαίου, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα, 2006,

Ε. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Ι, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010,

Γ. Τασόπουλος, Τα θεσμικά αντίβαρα της εξουσίας και η αναθεώρηση του Συντάγματος, Δίκαιο και Κοινωνία στον 21ο αιώνα, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2007,

Α. Τάχος , Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2007,

Β. Τζέμος, Οι Ανεξάρτητες Αρχές και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας , ΔτΑ 2011,

Β. Τζέμος, Συνήγορος του πολίτη, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012,

Β. Τζέμος, Δίκαιο των προσλήψεων – Νόμος ΑΣΕΠ (2190/1994), εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη , 2020,

Β. Τζέμος, η «ώριμη» αναλογικότητα, Διοικητική Δίκη, 2019, σ. 200

Β. Τζέμος, Εφαρμοσμένο διοικητικό δίκαιο και αρχές δικαίου και μάνατζμεντ (www.publiclawjournal.com), σ. 16

Fr. Simon, Εισαγωγή στη συστημική θεωρία των οργανώσεων, 2010,

Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, Εισηγήσεις διοικητικού δικαίου, Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης , εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

A. Barilari, La modernization de la administration, εκδ. L.G.D.J., 1994,

Cameroon, National Anti- Corruption Commission, Republic of Cameroon, 2010,

F. Moderne, 'Etude compare, σε: Cl. -Al. Colliard/ G. Timsit, σ. 195, A. Royene, La constitutionnalisation des autorités administratives independantes : quelle signification?, RFDA 2010

Herring, E. Pendleton, Special Interests and the Interstate Commerce Commission, American Political Science Review, 1933,

J Rivero, Le juge administrative: gardien de la legalite administrativeou gardien administrative de la legalite?,,

Meyer, B. H., "The Past and the Future of the Interstate Commerce Commission", *Political Science Quarterly*, 1902, σ.394–437,

Διαδικτυακές Πηγές

<https://search.usa.gov/search?query=interstate+commerce+commission&affiliate=dot-bts> , Ν.

[Δ. Κουλούρη, Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές τα αλλοδαπά πρότυπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα, ΔιΔικ 5/1993, σ. 1141, Τα Νέα 23/02/2001 σ. Ν20, Π. Μελικόκη, Ανεξάρτητες Αρχές: η νομική φύση και ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων τους, ΜΔΕ, Νοέμβριος 2017, σ.11](#)

<https://www.synigoros.gr/el>

<https://www.asep.gr/>

<https://www.esr.gr/>

<https://www.dpa.gr/>

<http://www.adae.gr/>

<https://www.rae.gr/>

<https://www.epant.gr/>

<https://www.eaadhsy.gr/index.php>

<https://www.synigoroskatanaloti.gr/el>

<https://www.eett.gr/>

<https://www.statistics.gr/>

<https://www.gamingcommission.gov.gr/>

<https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites>

<https://www.legifrance.gouv.fr/contenu/menu/autour-de-la-loi/autorites/autorites-administratives-independantes>

https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites#NTA_organogramma

[Φ.Ε.Κ. Α' 220/20/9/2002 , «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις».](#)

[Οδηγός Εκπόνησης Τομεακών Στρατηγικών για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. \(2019\).](#)

<https://aead.gr/publications/manuals/odigos-ekponisis-tomeakon-stratigikon-katapolemisi-diafthoras>

[Οδηγός καταλογιστικής διαδικασίας. \(n.d.-b\). https://aead.gr/publications/manuals/odhgos-katalogistikhs-diadikasias](https://aead.gr/publications/manuals/odhgos-katalogistikhs-diadikasias)

<https://doi.org/10.1080/09557571.2019.1577800>

Διεθνής Διαφάνεια (2015), Δείκτης Διεθνούς Διαφάνειας 2014, Βερολίνο, διαθέσιμη στο: www.transparency.org

Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς (2014), Εθνική Έρευνα για τη Διαφθορά στην Ελλάδα-2013, Αθήνα, διαθέσιμη στο: <http://www.publicissue.gr/wpcontent/uploads/2014/04/corruption-survey-2013.pdf>

<https://www.ag.gov.au/integrity/national-anti-corruption-commission>
ΦΕΚ Α΄ 23, 29.2.1984

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/282199/nomos-1418-1984>

ΦΕΚ Α΄ 289, 28.12.1998

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/197694/nomos-2671-1998>

ΝΟΜΟΣ ΥΠ΄ ΑΡΙΘΜ. 4622 Τεύχος Α΄ 133/07.08.2019

<https://www.gsis.gr/sites/default/files/Secdigital/FEK/secdigital-nomos-4622-2019.pdf>

<http://www.gsac.gov.gr/index.php/el/diethnis-epikairoτητα/92-international-newsletter-of-hatvp/207-synopsi-fevrouariou-2018>.

<https://transparency.gr/poioi-eimaste/i-diethnis-diafaneia/>

<https://transparency.gr/>

<https://transparency.gr/ti-kanoume/metrontas-tin-diafthora/deiktis-antilipsis-tis-diafthoras/>

[Νόμος 4412/2016 περί δημοσίων συμβάσεων: Εθνικό Τυπογραφείο,](#)

<https://www.eaadhsy.gr/n4412/>

<https://greece20.gov.gr/kataggelies-gia-erga/>

[https://aead.gr/images/manuals/Odhgos-elegxou-](https://aead.gr/images/manuals/Odhgos-elegxou-epidoshs/Odhgos_elegxou_epidosis_isbn_on_line.pdf)

[epidoshs/Odhgos_elegxou_epidosis_isbn_on_line.pdf](#)

https://www.google.com/search?q=%CF%82%CE%B5%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CF%81+%CE%95%CE%91%CE%94+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%B7%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7+%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD+%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85+%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85+%CF%85%CE%BF%CE%B8+%CF%84%CE%B8%CE%B2%CE%B5&sca_esv=a334b21506059727&sxsrf=ADLYWII3vRHr4G2qoeo4Izk7uqs5r3V7Lw%3A1717325738303&ei=qk9cZtqFEvXgxc8Pi_er0Ao

&udm=&ved=0ahUKEwjaguH04LyGAXV1cPEDHYv7CqoQ4dUDCBA&uact=5&oq=%CF%82%CE%B5%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CF%81+%CE%95%CE%91%CE%94+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%B7%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7+%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD+%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85+%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85+%CF%85%CE%BF%CE%B8+%CF%84%CE%B8%CE%B2%CE%B5&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAib8-CzrXOss65zr3Osc-BIM6VzpHOICDPh86_z4HOt86zzrfPg863IM-Dz4TOv865z4fOtc6vz4nOvSDPgM61z4HOsc-Ezr_OvM6t3Ov8-FIM61zrvOrc6zz4fOv8-FIM-Fzr_OuCDPhM64zrLOtTIFECEYoAEyBRAhGKABSO0hUPIIWNgfcAF4AJABAJgB0gGgAZ4HqgEFMC40LjG4AQPIAQD4AQGYAgSgAuQFmAMAIAYBkgcDMC40oAfbEw&scient=gws-wiz-serp#fpstate=ive&vld=cid:1a18ca26,vid:LUMu3vnnUsl,st:0

[https://www.youtube.com/watch?v=bkOeVd-](https://www.youtube.com/watch?v=bkOeVd-0qa4&ab_channel=%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%91%CF%81%CF%87%CE%AE%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82)

[0qa4&ab_channel=%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%91%CF%81%CF%87%CE%AE%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82](https://www.youtube.com/watch?v=bkOeVd-0qa4&ab_channel=%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%91%CF%81%CF%87%CE%AE%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82)

<https://www.cambridge.org/core/journals/american-political-science-review/article/abs/special-interests-and-the-interstate-commerce-commission/B3D0B89BF69C6934C36CB2F3941A6541>

<https://academic.oup.com/psq/article-abstract/17/3/394/7242704?redirectedFrom=fulltext&login=false>